

**SOCIALNA SPREJETOST UČENCEV
PRISELJENCEV NA NAŠI ŠOLI**

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICI:

Tia Brance

Iva Petrović

MENTORICA:

Lucija Hrastnik,
mag. prof. soc. ped.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje 2019

SOCIALNA SPREJETOST UČENCEV PRISELJENCEV NA NAŠI ŠOLI

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Tia Brance, 9. a
Iva Petrović, 9. a

Mentorica:

Lucija Hrastnik,
mag. prof. soc. ped.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje 2019

ZAHVALA

Da je najina raziskovalna naloga narejena, je zaslužnih več ljudi. Najprej bi se radi zahvalili najini mentorici Luciji Hrastnik, ki naju je med delom podpirala, dajala napotke in nama pomagala. Za to sva zelo hvaležni, saj sva se lahko nanjo vedno zanesli in imeli dodatno motivacijo zaradi njene pozitivne energije.

Radi bi se zahvalili učiteljici Lidiji Pogačnik Kodrun, ki nama je raziskovalno nalogo jezikovno pregledala.

Zahvalili bi se vsem učencem in učenkam, ki so v najini raziskovalni nalogi sodelovali in rešili ankete. Hvaležni sva, da so si vzeli čas in iskreno odgovorili na zastavljena vprašanja v anketi, ki sva jih kasneje analizirali.

Nato bi se zahvalili še učencem priseljencem, predvsem bi izpostavili osem učencev, ki sva jih lahko intervjuvali o njihovem počutju na šoli in sprejetosti med učenci ter povprašali po osebnih razlogih priselitve in obiskovanja nove šole. Odgovori vseh so nama prišli zelo prav in sva hvaležni, da so si vzeli čas in odgovorili na zastavljena vprašanja kar se da iskreno in utemeljeno.

Na raziskovalno nalogo sva ponosni in hvaležni druga drugi, da sva si pomagali, združili skupne moči, veliko delali in naredili raziskovalno nalogo, ki se nama zdi zanimiva, saj malo ljudi preveri počutje učencev priseljencev na novih šolah.

Iskrena hvala!

POVZETEK

Raziskovalna naloga se osredotoča na stopnjo socialne sprejetosti učencev priseljencev na naši šoli.

V zapisani raziskovalni nalogi uvodoma opredeliva, kaj so migracije, migranti, tujci in begunci, predstaviva statistične podatke o priseljencih v Sloveniji in v Celju ter kako se učenci priseljenci vključujejo v slovenske šole.

Za potrebe raziskovalne naloge sva s pomočjo vprašalnika ugotavljali sprejetost učencev priseljencev na naši šoli med vrstniki. Spoznali sva, da so učenci priseljenci med vrstniki dobro sprejeti. K sprejetosti vrstniki zmerno pripomorejo. Vrstniki menijo, da je tuj jezik za učence priseljence zmerna ovira, druga kultura pa naj bi po njihovem mnenju predstavljala majhno oviro pri vključevanju učencev priseljencev v družbo. Anketirani vrstniki večinoma menijo, da so do učencev priseljencev prijazni in spoštljivi, prav tako strpni in razumevajoči, vendar v tem kontekstu še obstaja možnost za izboljšave pri doseganju ničelne stopnje diskriminacije učencev priseljencev.

V nadaljevanju sva s pomočjo intervjujev pridobivali mnenja učencev priseljencev glede njihove sprejetosti med vrstniki. Spoznali sva, da so učenci priseljenci z odločitvijo obiskovanja nove šole zadovoljni in se na novi šoli počutijo sprejete.

Ugotavljava, da je socialna sprejetost učencev priseljencev na naši šoli najbolj odvisna od vrstnikov in sošolcev ter njih samih.

Ključne besede: učenci, priseljenci, sprejetost, šola, vrstniki, vključevanje.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	1
1.1	Opredelitev raziskovalnega problema in namen raziskovanja	1
1.2	Cilji raziskovanja	1
1.2.1	Hipoteze.....	1
1.2.2	Raziskovalna vprašanja	2
1.2.3	Metodologija.....	2
2	TEORETIČNA IZHODIŠČA.....	2
2.1	Opredelitev osnovnih pojmov	2
2.1.1	Migracije.....	2
2.1.2	Tujci	3
2.2	Učenci priseljenci	4
2.3	Statistični podatki o priseljenih v Sloveniji	4
2.4	Statistični podatki o priseljenih na naši šoli	6
2.5	Vključevanje učencev priseljencev v novo okolje.....	7
2.6	Zakonska podlaga vključevanja učencev priseljencev v osnovne šole	8
2.7	Pomen vrstnikov pri vključevanju učencev priseljencev v razred in družbo.....	9
3	EMPIRIČNI DEL.....	10
3.1	Kvantitativno raziskovanje	10
3.1.1	Raziskovalni vzorec.....	10
3.1.2	Pripomočki	11
3.1.3	Tehnike in postopek zbiranja podatkov	11
3.1.4	Metode obdelave podatkov	11
3.1.5	Rezultati	11
3.1.6	Sklepi kvantitativnega raziskovanja	23
3.2	Kvalitativno raziskovanje	24
3.2.1	Vključeni v raziskavo	24
3.2.2	Tehnike in postopek zbiranja podatkov	24
3.2.3	Metode obdelave podatkov	25
3.2.4	Zapisi intervjujev	25
3.2.5	Sklepi kvalitativnega raziskovanja	28
4	ZAKLJUČNE UGOTOVITVE	29
5	SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE	30
6	PRILOGE	32

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Osnovna statistična množica raziskovalnega vzorca.....	10
---	----

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Selitveno gibanje prebivalstva – št. priseljencev glede na leto v Celju in Sloveniji (SURS).....	5
Graf 2: Selitveno gibanje prebivalstva – št. priseljencev v Celju glede na št. priseljencev v Sloveniji (SURS).....	5
Graf 3: Število otrok s tujim državljanstvom, ki obiskujejo našo osnovno šolo, glede na šolsko leto	6
Graf 4: Število anketiranih glede na razred.....	10
Graf 5: Mnenje o sprejetosti učencev priseljencev med vrstniki	11
Graf 6: Mnenje, v kolikšni meri so učenci priseljenci dobro počutijo v šoli.....	12
Graf 7: Lasten doprinos k lažji vključitvi učencev priseljencev med sošolce oz. vrstnike	12
Graf 8: Ocena lastne strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev.....	13
Graf 9: Mnenje, da je tuj jezik ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo.	13
Graf 10: Mnenje, da je druga kultura ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo ..	14
Graf 11: Na šoli pomagam učencem priseljencem.....	14
Graf 12: Do učencev priseljencev sem prijazen in spoštljiv.....	15
Graf 13: Učencu priseljencu pomagam pri razumevanju učne snovi.....	15
Graf 14: Učencu priseljencu pomagam pri domačih nalogah.....	16
Graf 15: Če bi me učenec priseljenec prosil za pomoč, bi mu z veseljem pomagal.	16
Graf 16: Z učencem priseljencem sva prijatelja.	17
Graf 17: Rad se pošalim na račun učencev priseljencev.	17
Graf 18: Učence priseljence zbadam, se jim posmehujem.	18
Graf 19: Rad se družim z učenci priseljenci.....	18
Graf 20: Učenci priseljenci imajo veliko prijateljev.	19
Graf 21: Učenci priseljenci zlahka dobijo nove prijatelje.	19
Graf 22: Od koga je v največji meri odvisno, ali so učenci priseljenci sprejeti med vrstniki?..	20
Graf 23: Mnenje anketiranih o sprejetosti učencev priseljencev med vrstniki glede na spol ..	20
Graf 24: Mnenje anketiranih o dobrem počutju učencev priseljencev na šoli glede na spol ..	21
Graf 25: Lastna participacija pri vključevanju učencev priseljencev glede na spol	21
Graf 26: Stopnja strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev glede na spol	22
Graf 27: Stopnja zbadanja n posmehovanja učencem priseljencem glede na spol.....	22

1 UVOD

1.1 Opredelitev raziskovalnega problema in namen raziskovanja

V šole se vsako leto vključujejo učenci, ki se preselijo iz tujih držav. Gre za otroke priseljence, ki jim je slovenščina drugi jezik, prav tako jim je nova tudi slovenska kultura (Budinoska, 2013). Učenci priseljenci sodijo med skupino učencev, ki potrebujejo posebno skrb in pozornost tako pri samem vključevanju v osnovno šolo kot tudi med šolanjem. Na podlagi tega jim šolska zakonodaja omogoča, da se v osnovno šolo vključijo pod enakimi pogoji kot drugi učenci. Tako so deležni nekaterih oblik podpore, vendar ta temelji na področju usvajanja jezika in kulture (Golovčan, 2015).

Za to temo sva se odločili, ker naju je zanimalo, kako se učenci priseljenci na naši šoli počutijo, čemu so se z družino odločili za preselitev ter kako so bili sprejeti med vrstniki. Ta tema se nama je zdela aktualna oziroma zanimiva zato, ker sva menili, da premalokrat preverimo počutje in sprejetost učencev priseljencev med vrstniki oziroma v novem okolju.

Namen najine raziskovalne naloge je, da poiščeva odgovore na vsa zgoraj navedena vprašanja.

1.2 Cilji raziskovanja

V raziskovalni nalogi sva si zastavili naslednje cilje, iz katerih sva v nadaljevanju izpeljali hipoteze in raziskovalna vprašanja:

- Ugotoviti stopnjo socialne sprejetosti učencev priseljencev na naši šoli s strani vrstnikov.
- Ugotoviti stopnjo aktivnega vključevanja učencev na naši šoli z namenom nudenja pomoči učencem priseljencem pri vključevanju med vrstnike.
- Ugotoviti, od koga je v največji meri odvisna sprejetost učencev priseljencev na šoli.
- Ugotoviti, v kolikšni meri jezik in druga kultura učencem priseljencem predstavljata oviro pri socialni vključenosti.
- Ugotoviti stopnjo diskriminacije do učencev priseljencev na naši šoli.

1.2.1 Hipoteze

V raziskovalni nalogi sva si zastavili naslednje hipoteze, ki se nanašajo na kvantitativni del raziskovanja:

H1: Učenci priseljenci so na naši šoli dobro sprejeti in vključeni med vrstnike.

H2: Učenci na naši šoli učencem priseljencem aktivno pomagajo učencem priseljencem, da se ti na šoli počutijo sprejete.

H3: Stopnja sprejetosti učencev priseljencev na naši šoli je v največji meri odvisna od drugih učencev.

H4: Jezik in druga kultura učencem priseljencem predstavljata veliko oviro pri socialni vključenosti.

H5: Na šoli je ničelna stopnja diskriminacije do učencev priseljencev.

1.2.2 Raziskovalna vprašanja

V raziskovalni nalogi sva si zastavili naslednja raziskovalna vprašanja, ki se nanašajo na kvalitativni del raziskovanja:

- V kolikšni meri se učenci priseljenci počutijo sprejete med vrstnike?
- V kolikšni meri je za učence priseljence jezik in kultura ovira pri vključevanju med vrstnike?
- Kako se učenci priseljenci počutijo v razredu in v novem šolskem okolju?
- V kolikšni meri jim sošolci aktivno pomagajo?
- V kolikšni meri so sošolci do njih strpni in spoštljivi?

1.2.3 Metodologija

V raziskovalni nalogi sva uporabili metode dela z literaturo, metodo anketiranja in metodo intervjuja. Natančneje so metode opredeljene v poglavju 3.2 Kvantitativno raziskovanje in 3.3 Kvalitativno raziskovanje.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

2.1 Opredelitev osnovnih pojmov

2.1.1 Migracije

Pojem migracije pomeni fizično gibanje posameznikov ali skupin v geografskem prostoru, ki pripelje do spremembe lokacije prostora in kulturnega oz. socialnega okolja. Mednarodne migracije pomenijo prestop državne meje z vsaj enoletnim prebivanjem v tujini. Osnovni pojem migracije je oznaka za številne pojavne oblike, ki so se skozi zgodovino spreminjale tudi zaradi različnih okoliščin. Emigracije in imigracije sta komponenti, ki opredeljujeta pojem migracij. Emigracije so gibanje ljudi iz njihove izvorne države v imigrantsko državo, imigracije pa pomenijo trajen prihod v imigrantsko družbo. Pri mednarodnih migracijah migranti prestopijo državne meje, preselijo se v tujino.

Priseljence v Republiki Sloveniji lahko glede na definicijo v Strategiji (2007, str. 8 v MIZŠ, 2007) razdelimo v več skupin:

- nekdanji priseljenci, ki imajo slovensko državljanstvo: to so osebe, ki so rojene v Republiki Sloveniji in živijo tu od rojstva (druga in tretja generacija priseljencev) oziroma osebe, ki niso rojene v Sloveniji in so pridobile državljanstvo;
- osebe, ki nimajo slovenskega državljanstva, in sicer osebe s pridobljenim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in osebe z dovoljenjem za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji;
- prosilci za mednarodno zaščito in osebe z mednarodno zaščito*;
- državljani držav članic Evropske unije,
- otroci slovenskih izseljencev in zdomcev (s slovenskim državljanstvom ali brez njega), ki so se vrnil v domovino (MIZŠ, 2017).

Migranti se selijo predvsem zato, da bi z iskanjem dela izboljšali svoj standard, ne pa zaradi neposredne nevarnosti preganjanja ali smrti. V nekaterih primerih se selijo tudi zaradi izobraževanja, združitve družine in drugih razlogov. V primerjavi z begunci, ki se ne morejo varno vrniti domov, se migranti ne srečujejo s takšno oviro. Če se odločijo vrniti domov, bodo prejeli zaščito svoje vlade (Edwards, 2015).

2.1.2 Tujci

Tujec z začasnim prebivališčem v Sloveniji je:

- oseba z državljanstvom tuje države in izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki je v Sloveniji prijavila začasno prebivališče;
- oseba z državljanstvom tuje države in veljavnim delovnim ali poslovnim vizumom, ki je v Sloveniji prijavila začasno prebivališče;
- oseba brez ugotovljenega državljanstva oziroma brez državljanstva in s prijavljenim začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki je bila državljan nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, Češkoslovaške, Sovjetske zveze oziroma drugih držav.

Tujec s stalnim prebivališčem v Sloveniji je:

- oseba z državljanstvom tuje države in izdanim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki je v Sloveniji prijavila stalno prebivališče;
- oseba brez ugotovljenega državljanstva oziroma brez državljanstva in s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki je bila državljan nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, Češkoslovaške, Sovjetske zveze oziroma drugih držav;
- begunec, ki sta mu bila po Zakonu o azilu priznana pravica do azila in status begunca v Republiki Sloveniji (SURS, 2004).

2.2 Učenci priseljenci

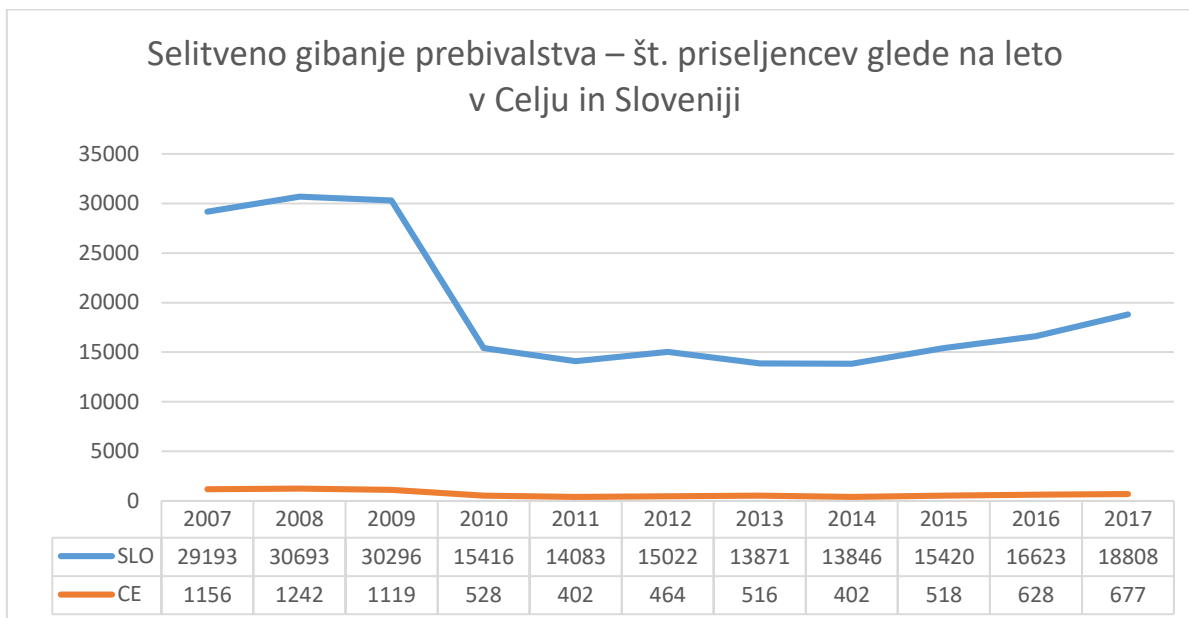
Kot navaja Vižitin (2013), so učenci priseljenci heterogena skupina, ki so se priselili iz različnih držav. Prevladujejo učenci priseljenci iz nekdanje Jugoslavije, vedno pogosteje pa se k nam priseljujejo tudi državljani drugih evropskih in neevropskih držav. Učenci, ki se priseljujejo, nosijo s seboj različne kulturne vzorce, so pripadniki različnih etničnih skupnosti, imajo različno jezikovno znanje.

V Slovenijo prihaja vse več otrok priseljencev. Program PISA opredeli otroke priseljence kot otroke s priseljenkim ozadjem, ki so kakorkoli povezani s selitvami v drugo državo. »Pri tem gre lahko za otroke, katerih starši in otroci sami niso rojeni v državi gostiteljici, kar označuje izraz prva generacija priseljencev. O t. i. drugi generaciji priseljencev govorimo, ko gre za otroke, ki so bili rojeni v državi gostiteljici, njihovi starši pa so bili rojeni v tujini. Vsi ostali otroci, rojeni v državi gostiteljici, ki imajo vsaj enega od staršev, ki je bil rojen v omenjeni državi, so opredeljeni kot avtohtoni oz. domači otroci« (How are school sistem, 2011, str. 1 v Krajnc, 2015, str. 79).

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji (Krek in Meteljak, 2011) navaja splošne cilje vzgoje in izobraževanja. Eden izmed temeljnih ciljev je zagotavljanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje vsakega posameznika (ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno in svetovnonazorsko pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo) ter nudenje ustrezne pomoči in spodbud posameznikom oz. skupinam, med katerimi navajajo tudi priseljence in učence iz socialno in kulturno manj spodbudnega okolja.

2.3 Statistični podatki o priseljencih v Sloveniji

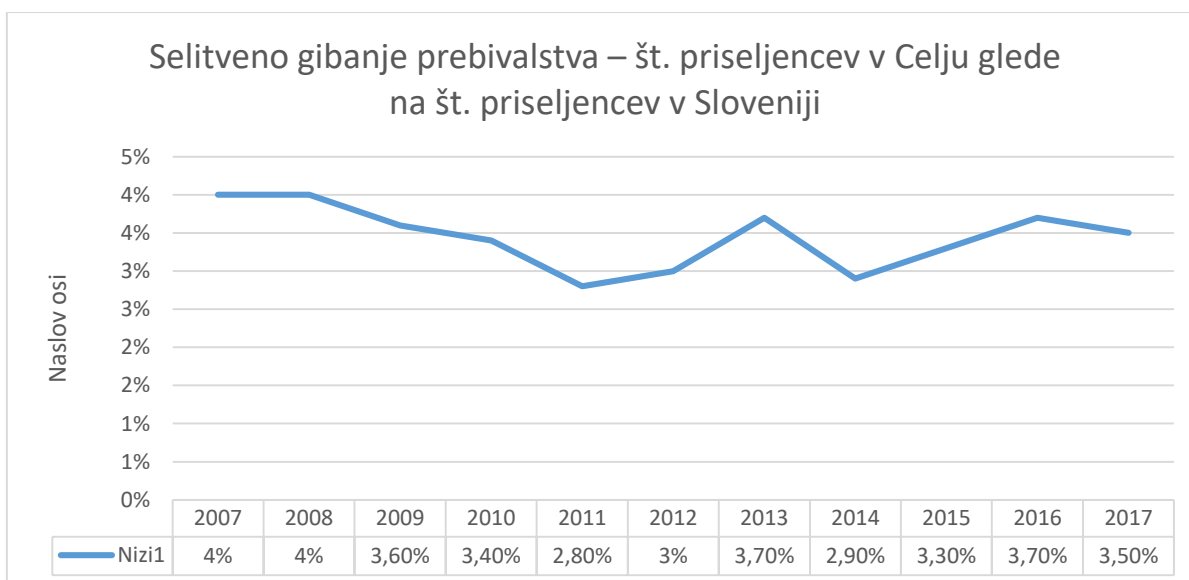
Statistične podatke sva pridobili na Statističnem uradu Republike Slovenije. Zanimalo naju je, koliko priseljencev se je v 10 letih priselilo v Slovenijo in v Celje. Podatki so prikazani za obdobje od leta 2007 do leta 2017.

Graf 1: Selitveno gibanje prebivalstva – št. priseljencev glede na leto v Celju in Sloveniji (SURS)

V zgornjem grafu opaziva, da je bilo število priseljencev v Sloveniji in Celju najvišje v letu 2008. Na splošno je bilo v obdobju od 2007 do 2009 število priseljencev najvišje tako v Sloveniji kot v Celju. Število priseljencev je strmo upadlo v letu 2010. V obdobju od 2010 do 2015 je bilo število priseljencev zmerno enako. V zadnjih letih, od vključno leta 2016, pa je število priseljencev zopet začelo naraščati.

V nadaljevanju naju je zanimalo, koliko je priseljencev v Celju glede na celotno število priseljencev v Sloveniji v obdobju desetih let od 2007 do 2017.

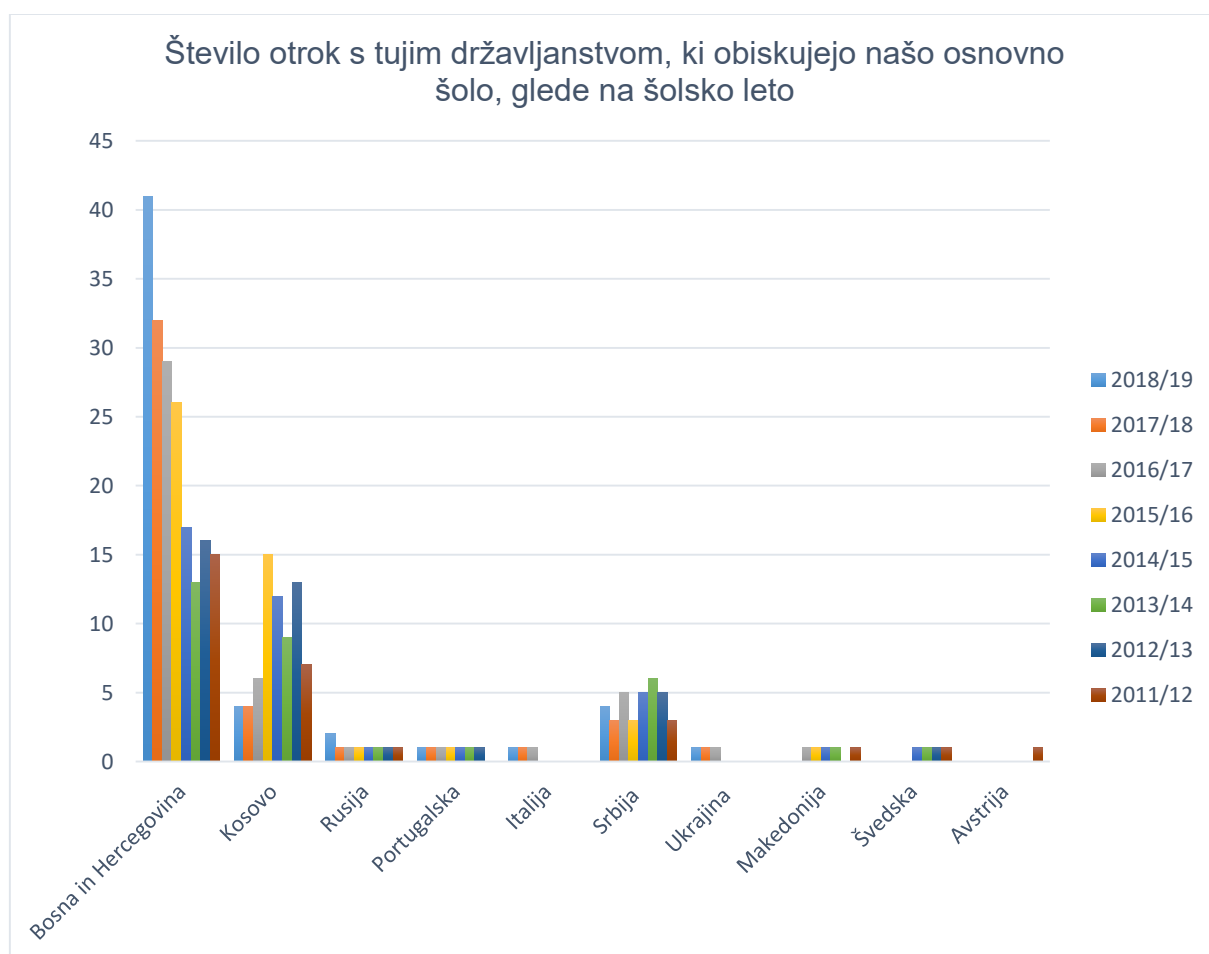
Graf 2: Selitveno gibanje prebivalstva – št. priseljencev v Celju glede na št. priseljencev v Sloveniji (SURS)

Na podlagi zgornjega grafa razberemo, da je bil najvišji delež priseljencev v Celju glede na število priseljencev v Sloveniji v letih 2007 in 2008. Teh je bilo v obeh letih 4 %. Najnižji delež

priseljencev v Celju glede na število priseljencev v Sloveniji pa je bilo v letu 2011, podobno je bilo tudi leta 2014.

2.4 Statistični podatki o priseljencih na naši šoli

V slovenskih osnovnih šolah je vedno več otrok, ki prihajajo iz kulturno različnih okolij. V veliki večini so to otroci iz nekdanje Jugoslavije in Romi. Kulturna različnost šol pa mora predstavljati pozitivno vrednoto, ki otroke bogati in jih uči novega. Navadno imajo otroci, ki prihajajo iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij, v šoli težave pri socialni integraciji z vrstniki. Poleg tega se pojavljajo tudi težave pri socializaciji in razumevanju slovenskega jezika. Glede omenjenih razlik pa je treba otroke naučiti imeti veliko strpnosti, razumevanja in tolerantnosti (Košak, 2010).

Graf 3: Število otrok s tujim državljanstvom, ki obiskujejo našo osnovno šolo, glede na šolsko leto

Na našo osnovno šolo se je v preteklih devetih letih vpisalo nemalo otrok s tujim državljanstvom. Otroci so prišli iz Bosne in Hercegovine, Kosova, Rusije, Portugalske, Italije, Srbije, Ukrajine, Makedonije, Švedske in Avstrije. Številke se z leti višajo.

V šolskem letu 2011/12 se je na našo šolo všolalo največ učencev priseljencev iz Bosne in Hercegovine. Sledili so učenci priseljenci s Kosova, Rusije, Makedonije, Švedske, Avstrije in Srbije.

Leta 2012/13 se je število vpisanih otrok s Kosova povečalo za 6, število učencev priseljencev iz Bosne in Hercegovine se je glede na predhodno šolsko leto povečalo za enega učenca, število učencev priseljencev iz Srbije pa se je povečalo za dva.

V šolskem letu 2013/14 je bilo na naši šoli največ učencev priseljencev iz Bosne in Hercegovine, sledili so učenci priseljenci s Kosova, Srbije, Rusije, Portugalske, Makedonije in Švedske. Podobno stanje je bilo v šolskem letu 2014/15 in 2015/16.

Od šolskega leta 2015/16 do letošnjega šolskega leta se je število učencev priseljencev iz Bosne in Hercegovine vsako leto povečevalo, število učencev priseljencev s Kosova pa upadlo. Število otrok priseljencev iz Srbije pa se vsako šolsko leto spreminja.

2.5 Vključevanje učencev priseljencev v novo okolje

O uspešnem vključevanju otrok priseljencev na področju izobraževanja lahko govorimo, kadar imajo priseljenci, kot navaja Bešter (2007, str. 110), »enakopraven dostop do izobraževalnih institucij, enako uspešno končujejo posamezne stopnje šolanja, imajo enake možnosti za nadaljnje izobraževanje in kot skupina dosegajo izobrazbeno strukturo, ki je primerljiva z izobrazbeno strukturo njihovih vrstnikov med večinskim prebivalstvom«.

Učenci priseljenci so zaradi svojih značilnosti upravičeni do posebne skrbi in podpore. Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole (2012) obravnavajo položaj učencev priseljencev kot skupino, ki ima večje izobraževalne potrebe kot drugi in je zato upravičena do nekaterih ukrepov pozitivne diskriminacije.

Vključevanje učencev priseljencev v novo okolje je večinoma odvisno od znanja slovenščine. Predlog, ki izhaja iz Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v RS (Krek in Meteljak, 2011, str. 11), navaja, da naj bo »oblika učenja jezika (slovenščine) takšna, da bo učence priseljence motivirala ter jim omogočila hitro in učinkovito jezikovno napredovanje, hkrati pa učencev ne bo izključevala ali jih marginalizirala«. Prav tako kot prednost navajajo strnjeno učenje novega jezika in kulture v skupinah ter spodbujajo regijsko medšolsko sodelovanje. Nadaljevanje dodatnega učenja slovenščine pa je odvisno od potreb posameznega učenca in poteka v okvirih diferenciacije in individualizacije pouka, hkrati pa naj bo kombinirano z oblikami pomoči vrstnikov in že vključenih učencev s podobno izkušnjo.

Za otroke priseljence, ki zaradi neznanja oziroma pomanjkljivega znanja slovenščine potrebujejo pomoč, se ob vstopu v šolo v skladu z možnostmi organizira učenje in izpopolnjevanje slovenščine (Novak, 2011). Praksa nakazuje, da se ti otroci vključujejo v dopolnilni pouk, individualno in skupinsko pomoč, dodatno učno pomoč zaposlenih preko javnih del in dodatno strokovno pomoč za učence priseljence za učenje slovenskega jezika.

Velik pomen pri vključevanju učencev priseljencev v novo okolje imajo tudi starši. Ne glede na njihove siceršnje možnosti učenja slovenščine je treba posebej zagotoviti njihovo seznanjenost s temeljnim pojmovnikom s šolskega področja (Krek in Meteljak, 2011).

V Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS (Krek in Meteljak, 2011, str. 139) so predlagane rešitve na področju vključevanja učencev priseljencev v novo okolje. Predlagajo, »da se učenci, katerih materinščina ni slovenščina, pred vključitvijo v redni izobraževalni proces učijo slovenščine v strnjem programu. Pri tem naj bi se učenci v določenem deležu udeleževali tudi rednega pouka skupaj s svojimi sošolci, maternimi govorniki slovenščine. Za takšen program bi se oblikoval posebni učni načrt za slovenščino kot drugi jezik«.

2.6 Zakonska podlaga vključevanja učencev priseljencev v osnovne šole

Izhodišča za razvoj medkulturnega izobraževanja v osnovi omogoča že Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj), ki v sklopu 2. člena navaja cilje sistema vzgoje in izobraževanja. Spodaj so navedeni cilji, ki so povezani z medkulturnim izobraževanjem:

- zagotavljanje optimalnega razvoja posameznika ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, rasno, etnično in narodno pripadnost, telesno in duševno zgradbo ali invalidnost;
- vzgajanje za medsebojno strpnost, razvijanje zavesti o enakopravnosti spolov, spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi, spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin, razvijanje enakih možnosti obeh spolov ter s tem razvijanje sposobnosti za življenje v demokratični družbi;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in nacionalni identiteti ter vedenja o zgodovini Slovenije in njeni kulturi;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, drugih ljudi, svoje kulture in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij;
- na območjih, ki so opredeljena kot narodno mešana, je omogočeno ob razvijanju slovenskega jezika tudi ohranjanje in razvijanje italijanskega in madžarskega jezika.

Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L) v 10. členu opredeljuje tuje državljane. Zakon navaja: »Otroci, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji, imajo pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije«.

Prav tako zgoraj omenjeni Zakon o osnovni šoli v 8. členu navaja dopolnilno izobraževanje: »Za otroke, ki prebivajo v Republiki Sloveniji in katerih materni jezik ni slovenski jezik, se ob vključitvi v osnovno šolo organizira pouk slovenskega jezika in kulture, s sodelovanjem z državami izvora pa tudi pouk njihovega maternega jezika in kulture«.

Vendar pa, kot navaja Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju (Krek in Meteljak, 2011), se zakonodajna določila v praksi uresničujejo na zelo različne načine. Šole se morajo tako znajti po svoje in na podlagi izkušenj je uresničevanje le-teh v največji meri odvisno od ozaveščenosti in angažiranosti posameznih učiteljev in ravnateljev.

Za otroke tujce se prilagodi ocenjevanje znanja v skladno z določili veljavnih pravilnikov. Glede na Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 52/13) se na podlagi 15. člena lahko za učenca priseljenca iz druge države v dogovoru s starši med šolskim letom prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja, število ocen ter drugo. Znanje učenca priseljenca iz druge države se lahko ocenjuje glede na njegov napredek pri doseganju ciljev oziroma standardov znanja, opredeljenih v učnih načrtih. Prilagoditve ocenjevanja med šolskim letom se učencu priseljencu iz druge države upoštevajo največ dve šolski leti po vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji. Učenec priseljenec iz druge države je lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem je prvič vključen v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjen iz posameznih predmetov in napreduje v naslednji razred. V naslednjih letih šolanja za učenca priseljenca iz druge države veljajo enaka določila glede napredovanja v naslednji razred kot za vse druge učence.

2.7 Pomen vrstnikov pri vključevanju učencev priseljencev v razred in družbo

Pri uspešnem socialnem vključevanju učencev priseljencev v osnovne šole imajo lahko ključno vlogo sovrstniki. Vrstniška pomoč, kot navaja Glogovčan (2015), predstavlja obliko pomoči vrstnika vrstniku na različnih področjih. V Sloveniji kot vrstniško pomoč štejemo različne oblike učenja v skupini enako starih učencev. »Na področju vključevanja učencev priseljencev je medvrstniška pomoč dobrodošla kot dodatna pomoč pri razumevanju in usvajanju učne snovi posameznih predmetov pa tudi učenju slovenščine prek skupnega maternega jezika. Namreč v določenih pogledih se otrok lažje in hitreje identificira z vrstnikom kot z učiteljem in lahko zaradi tega bolje napreduje ob pomoči vrstnika. Medvrstniško druženje ne omogoča samo pomoči pri usvajanju učne snovi, ampak tudi lažje in hitrejše učenje nenapisanih pravil in norm obnašanj« (Glogovčan, 2015, str. 45).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Kvantitativno raziskovanje

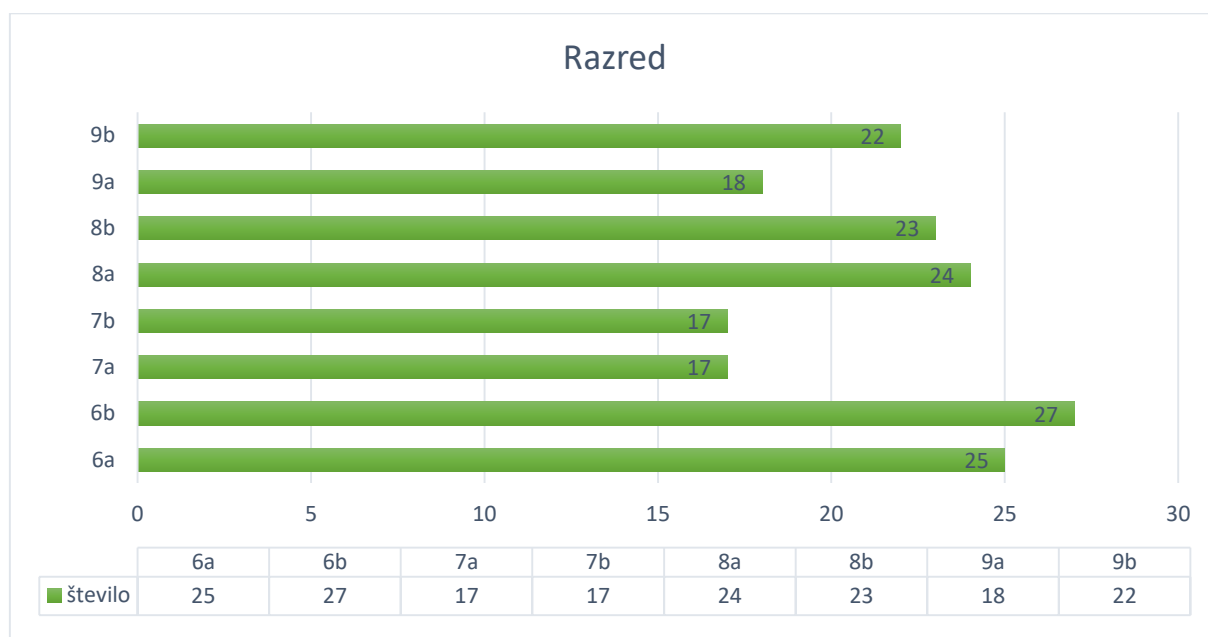
3.1.1 Raziskovalni vzorec

Osnovno statistično množico predstavljajo učenci od 6. do 9. razreda naše osnovne šole. Vzorec zajema 173 učencev.

Preglednica 1: Osnovna statistična množica raziskovalnega vzorca.

Spol	Število	Odstotek (%)
moški	80	46,2 %
ženski	93	53,8 %
skupaj	173	100,0 %

Iz zgornje preglednice razberemo, da je večina anketiranih ženskega spola, in sicer 54 %, anketiranih moških je 46 %. Skupaj je anketo reševalo 173 učencev.

Graf 4: Število anketiranih glede na razred

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so anketo reševali v 8 različnih razredih. Največ sodelujočih učencev je bilo v 6. b razredu (15,6 %). Sledijo jim učenci 6. a razreda. Teh je sodelovalo 14,5 %. Najmanj sodelujočih učencev je bilo v 7. razredu, in sicer 9,8 %.

3.1.2 Pripomočki

Pripomoček za zbiranje podatkov je bil anketni vprašalnik v fizični obliki. Vprašanja sva oblikovali na podlagi predhodno preučene literature.

Prvi del vprašalnika se je nanašal na splošne statistične podatke (spol, razred). V drugem delu so sledile ocenjevalne lestvice, ki so se nanašale na stališča anketiranih do učencev priseljencev. Zadnji del ankete je zajemal vprašanje odprtega tipa.

3.1.3 Tehnike in postopek zbiranja podatkov

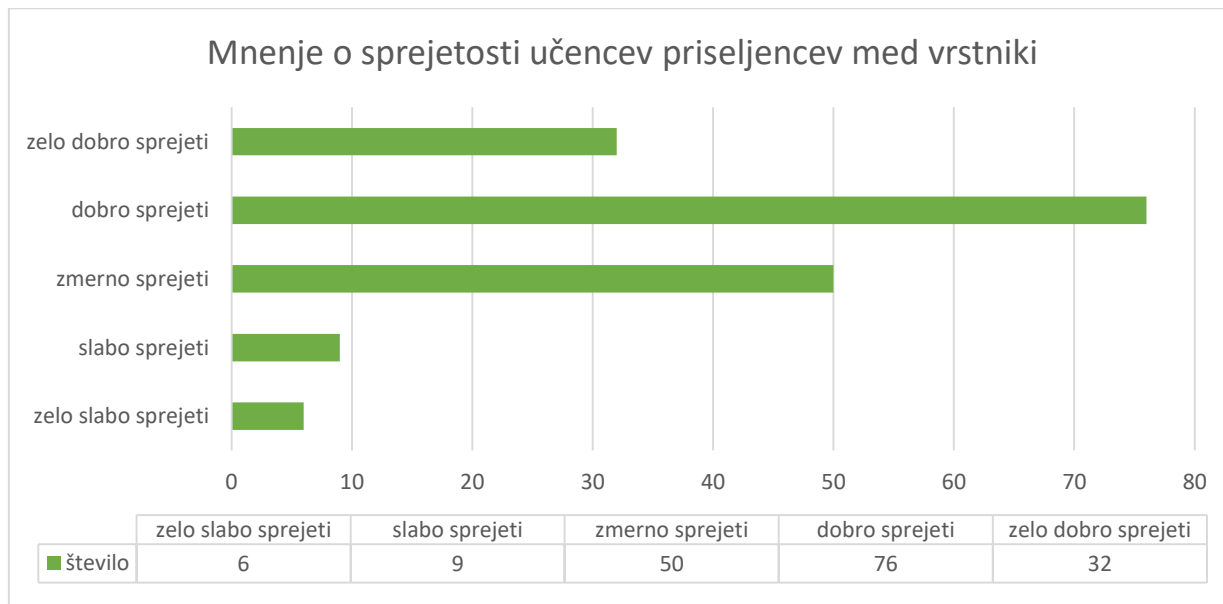
Za potrebe raziskovalne naloge sva pripravili vprašalnik v fizični obliki, ki sva ga razdelili učencem od 6. do 9. razreda naše osnovne šole. Vprašalnik je v celoti skupaj rešilo 173 učencev. Nerešene vprašalnike sva izločili.

3.1.4 Metode obdelave podatkov

Pridobljene podatke sva obdelali s pomočjo statističnega programa SPSS 22.0. Pri obdelavi podatkov sva uporabili osnovno opisno statistiko.

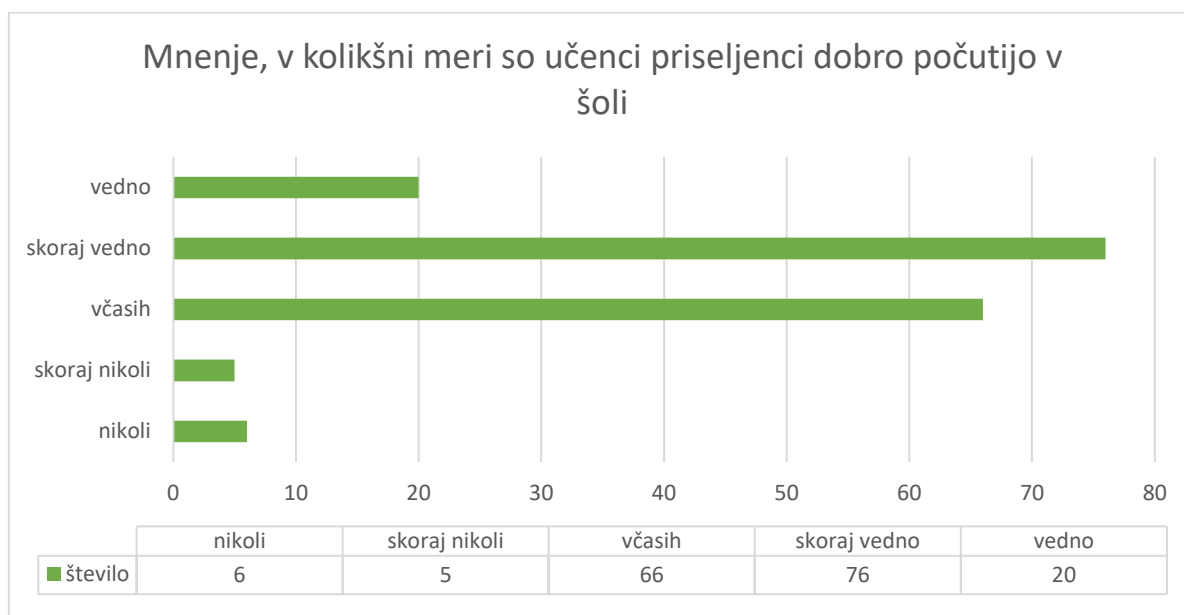
3.1.5 Rezultati

V tem poglavju predstavljava rezultate, ki sva jih pridobili na podlagi obdelave podatkov vprašalnika.

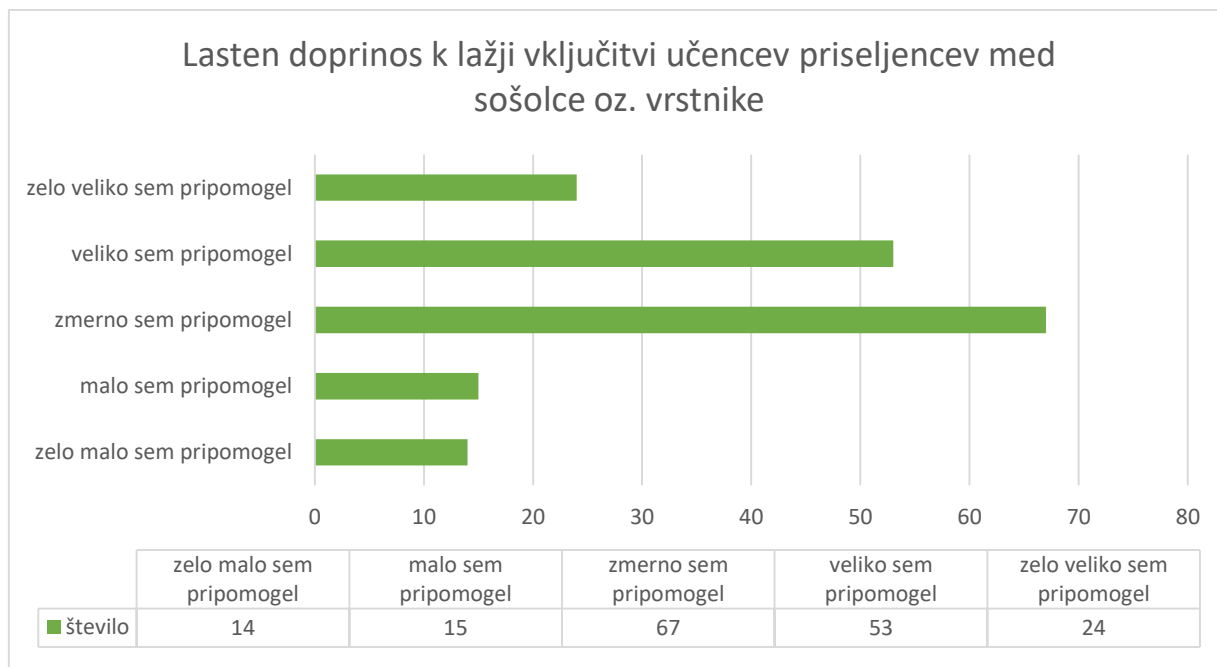
Graf 5: Mnenje o sprejetosti učencev priseljencev med vrstniki

Največ učencev meni, da so učenci dobro sprejeti med vrstniki. Teh je 43,9 %. Sledijo učenci, ki menijo, da so učenci priseljenci med vrstniki zmerno sprejeti. Teh je 28,9 %. Najmanj anketiranih učencev meni, da so učenci priseljenci zelo slabo sprejeti med vrstniki. Teh je 3,9 %.

Graf 6: Mnenje, v kolikšni meri so učenci priseljenci dobro počutijo v šoli

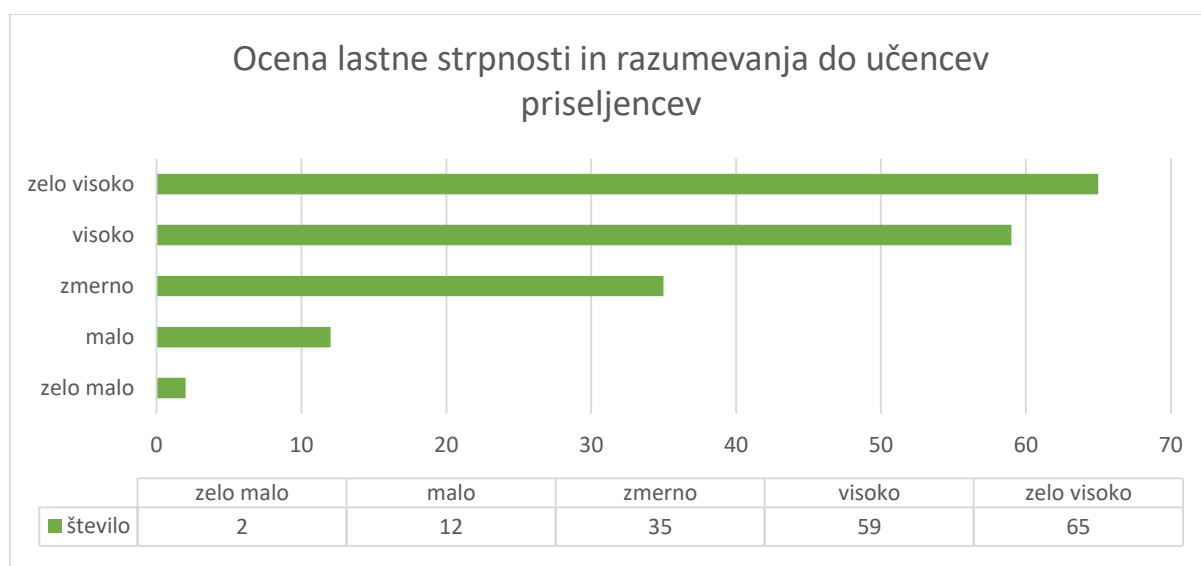
Največ učencev meni, da se učenci priseljenci skoraj vedno v šoli dobro počutijo. Teh je 43,9 %. Sledijo učenci, ki menijo, da se učenci priseljenci včasih dobro počutijo v šoli. Teh je 38,2 %. Najmanj anketiranih učencev meni, da se učenci priseljenci skoraj nikoli v šoli dobro počutijo. Teh je 2,9 %.

Graf 7: Lasten doprinos k lažji vključitvi učencev priseljencev med sošolce oz. vrstnike

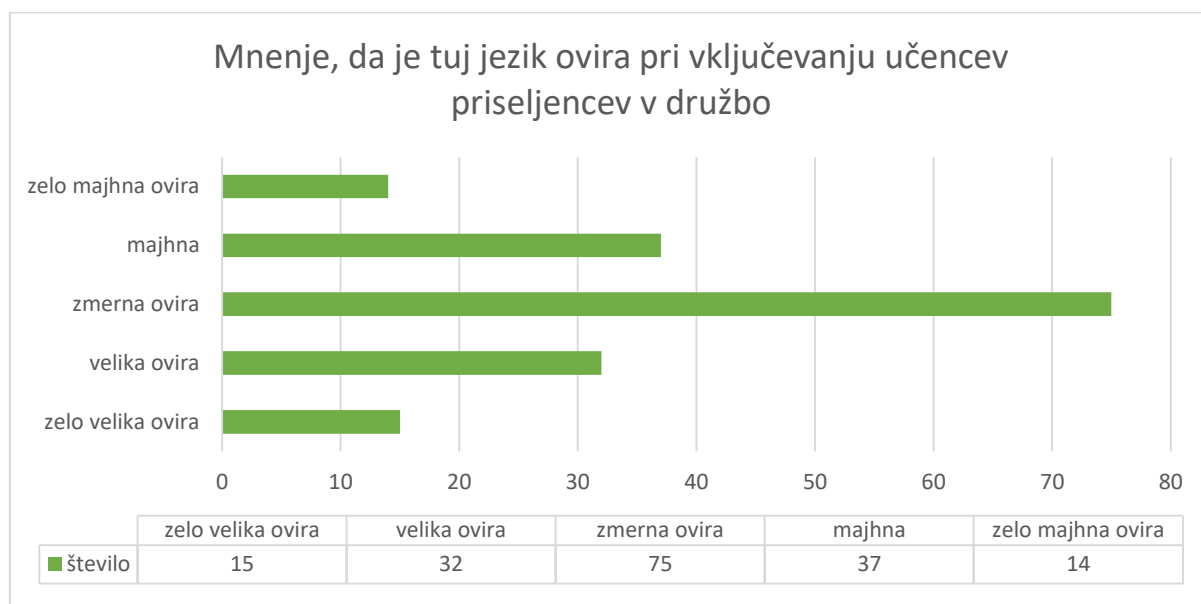
Največ učencev meni, da so sami zmerno pripomogli, da so se učenci priseljenci lažje vključili med sošolce. Teh je 38,7 %. Sledijo učenci, ki menijo, da so veliko pripomogli, da so se učenci

priseljenci lažje vključili med sošolce. Teh je 30,6 %. Najmanj učencev meni, da so zelo malo pripomogli, da so se učenci priseljenci lažje vključili med sošolce. Teh je 8,1 %.

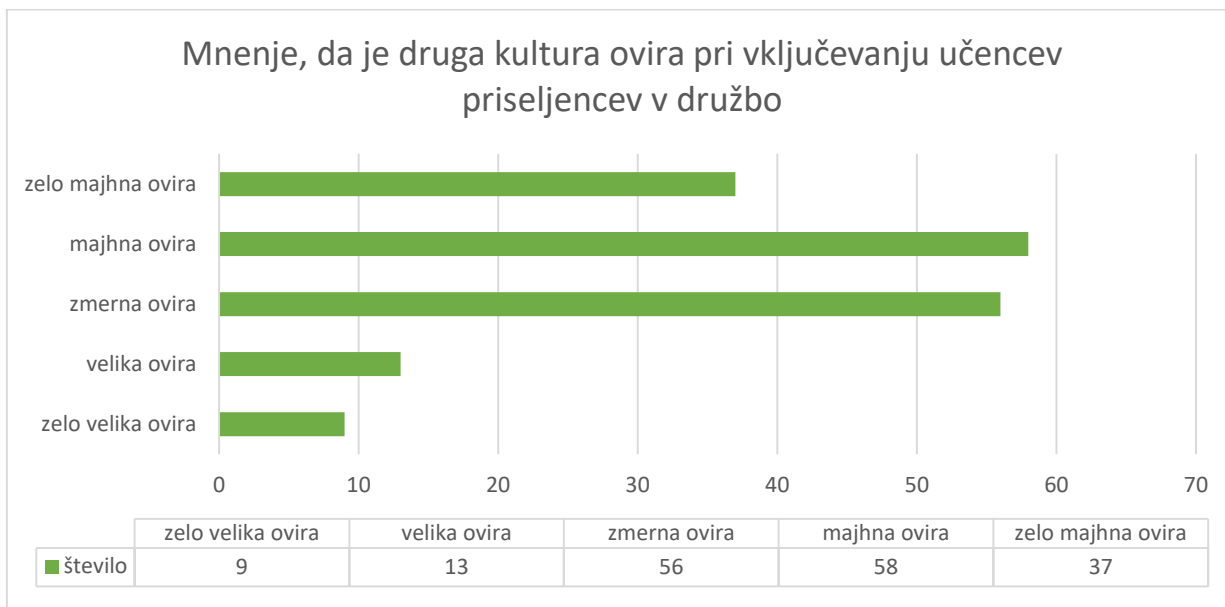
Graf 8: Ocena lastne strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev

Največ učencev meni, da so do učencev priseljencev zelo visoko strpni in razumevajoči. Teh je 37,6 %. Sledijo učenci, ki menijo, da so do učencev priseljencev visoko strpni in razumevajoči. Teh je 34,1 %. Najmanj anketiranih meni, da so do učencev priseljencev zelo malo strpni in razumevajoči. Teh je 1,2 %.

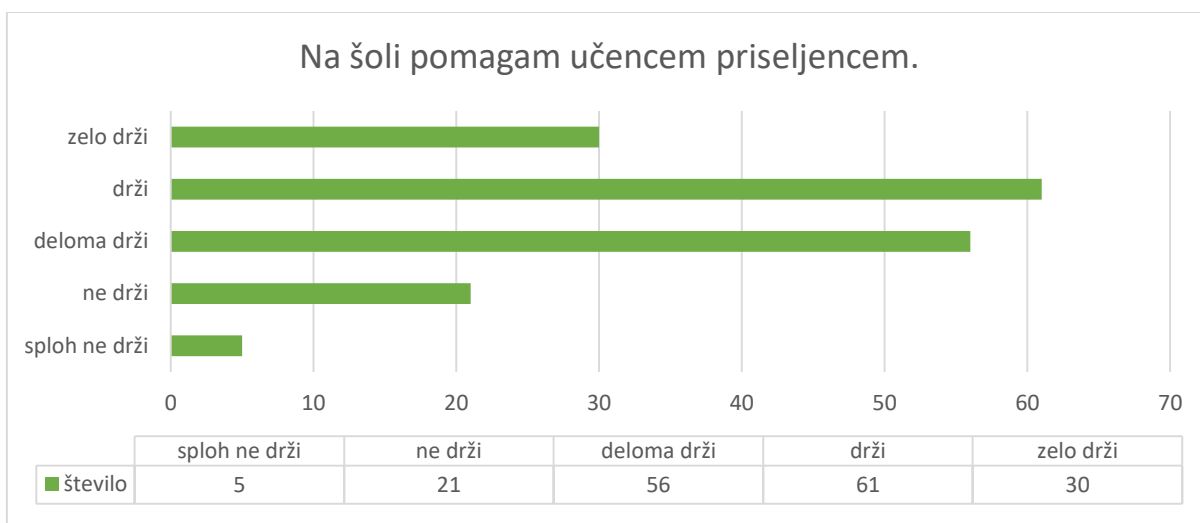
Graf 9: Mnenje, da je tuj jezik ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo.

Največ učencev meni, da je tuj jezik za učence priseljence pri vključevanju v družbo zmerna ovira. Teh je 43,4 %. Sledijo učenci, ki menijo, da je tuj jezik majhna ovira za učence priseljence pri vključevanju v družbo. Teh je 21,4 %. Najmanj anketiranih meni, da je tuj jezik zelo majhna ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo. Teh je 8,1 %.

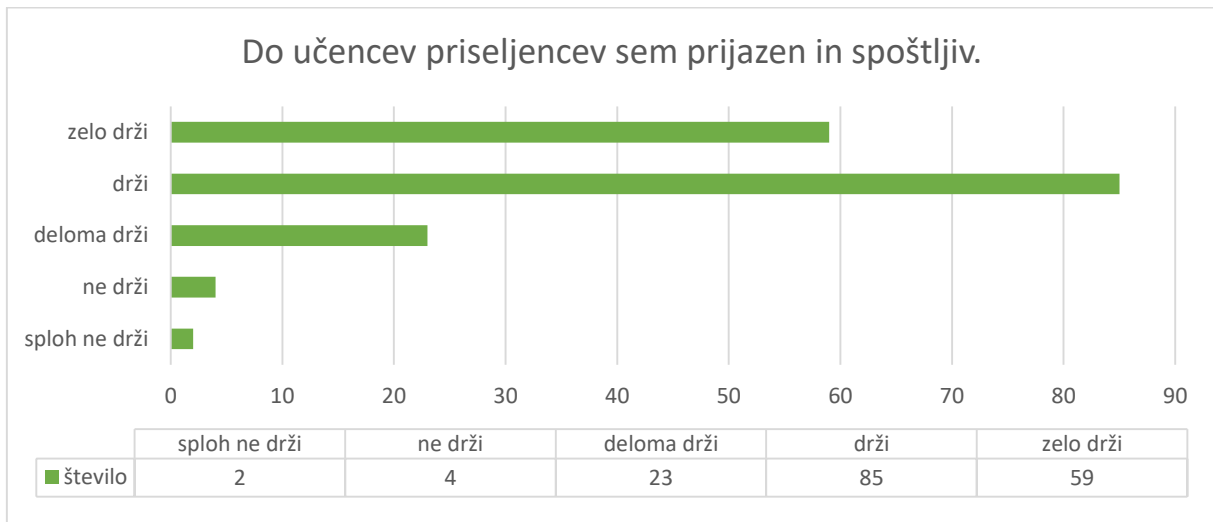
Graf 10: Mnenje, da je druga kultura ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo

Največ učencev meni, da je druga kultura majhna ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo. Teh je 33,5 %. Sledijo učenci, ki menijo, da je druga kultura zmerna ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo. Teh je 32,4 %. Najmanj učencev meni, da je druga kultura pri vključevanju učencev priseljencev v družbo zelo velika ovira. Teh je 5,2 %.

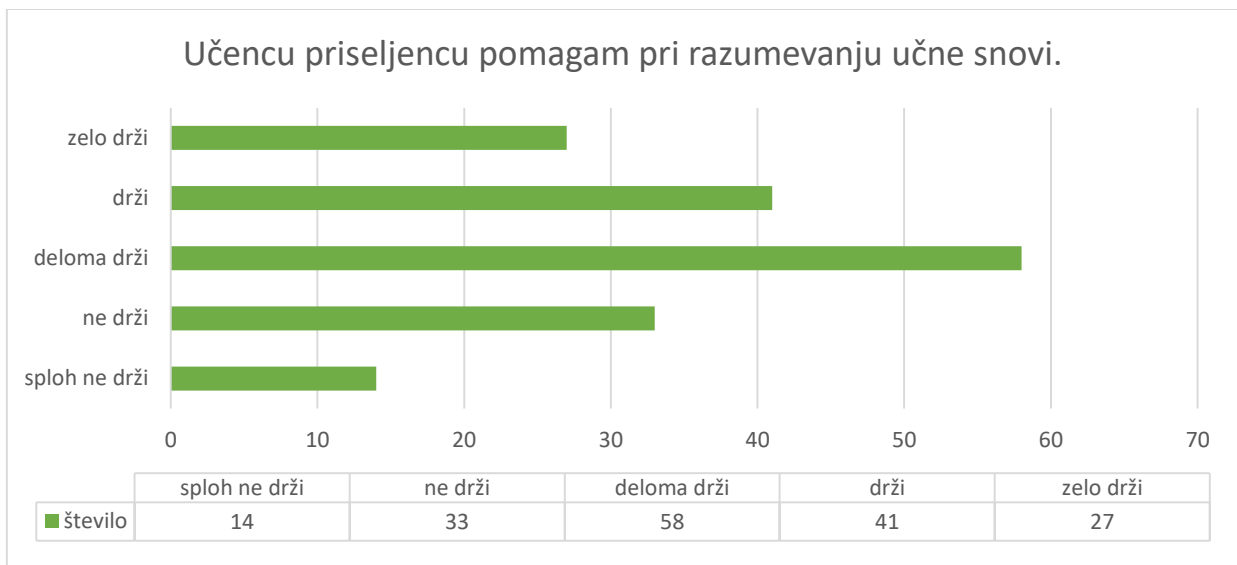
Graf 11: Na šoli pomagam učencem priseljencem.

Največ učencev meni, da drži da učencem priseljencem v šoli pomagajo. Teh je 35,3 %. Sledijo učenci, ki menijo, da deloma drži, da učencem priseljencem v šoli pomagajo. Teh je 32,4 %. Najmanj anketiranih meni, da sploh ne drži, da učencem priseljencem v šoli pomagajo. Teh je 2,9 %.

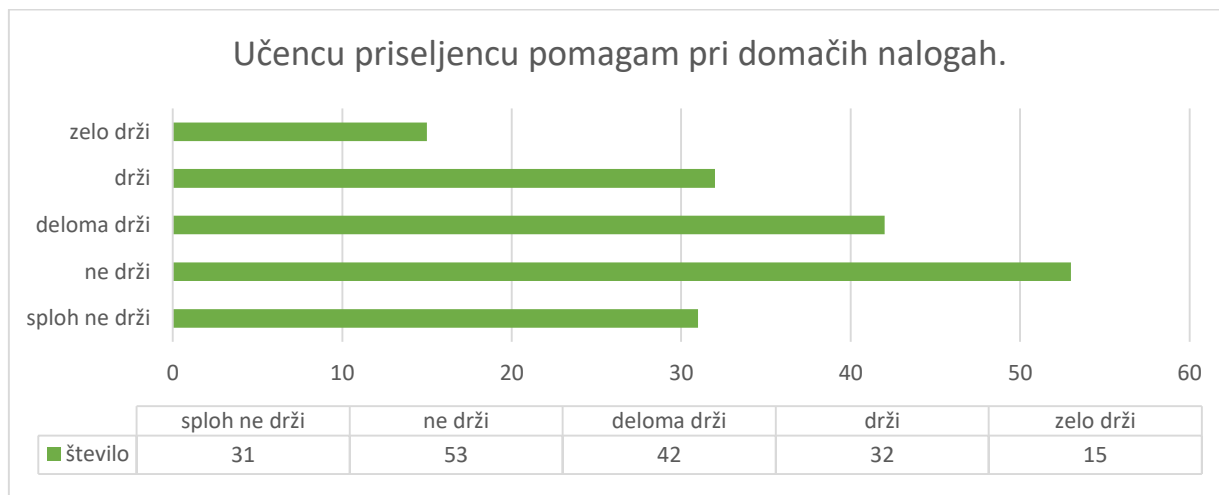
Graf 12: Do učencev priseljencev sem prijazen in spoštljiv.

Največ učencev meni, da drži, da so do učencev priseljencev spoštljivi ter prijazni. Teh je 49,1 %. Sledijo učenci, ki menijo, da zelo drži, da so do učencev priseljencev prijazni in spoštljivi. Teh je 34,1 %. Najmanj učencev meni, da sploh ne drži, da so do učencev priseljencev spoštljivi in prijazni. Teh je 1,2 %.

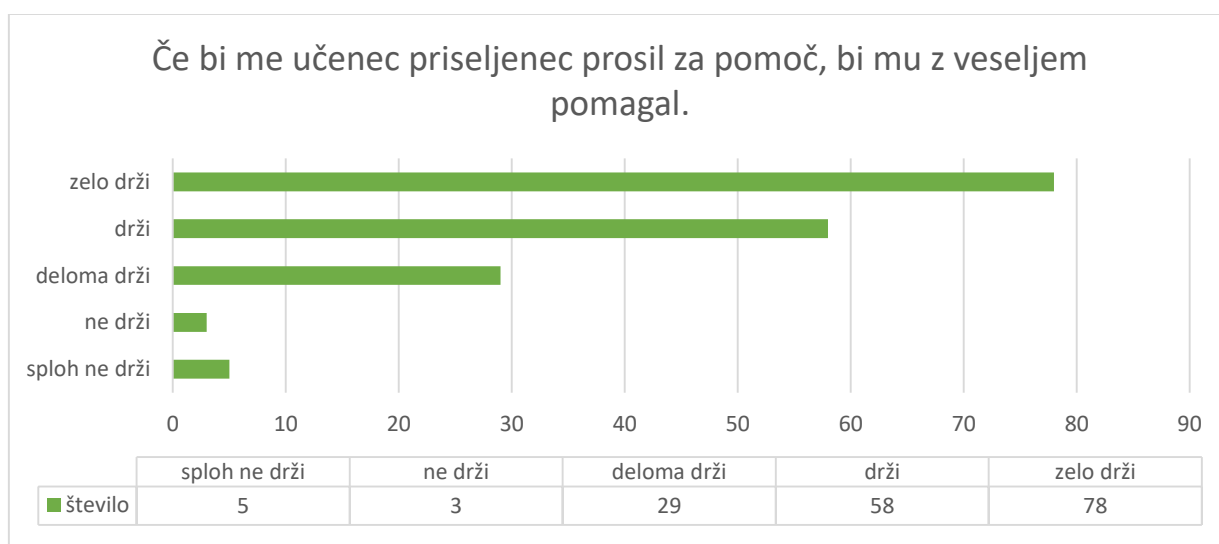
Graf 13: Učencu priseljencu pomagam pri razumevanju učne snovi.

Največ anketiranih meni, da deloma drži da učencem priseljencem pomagajo pri razumevanju učne snovi. Teh je 33,5 %. Sledijo učenci, ki menijo da drži da učencem priseljencem pri razumevanju učne snovi pomagajo. Teh je 23,7 %. Najmanj jih meni, da sploh ne drži da učencem priseljencem pomagajo pri razumevanju učne snovi. Teh je 8,1 %.

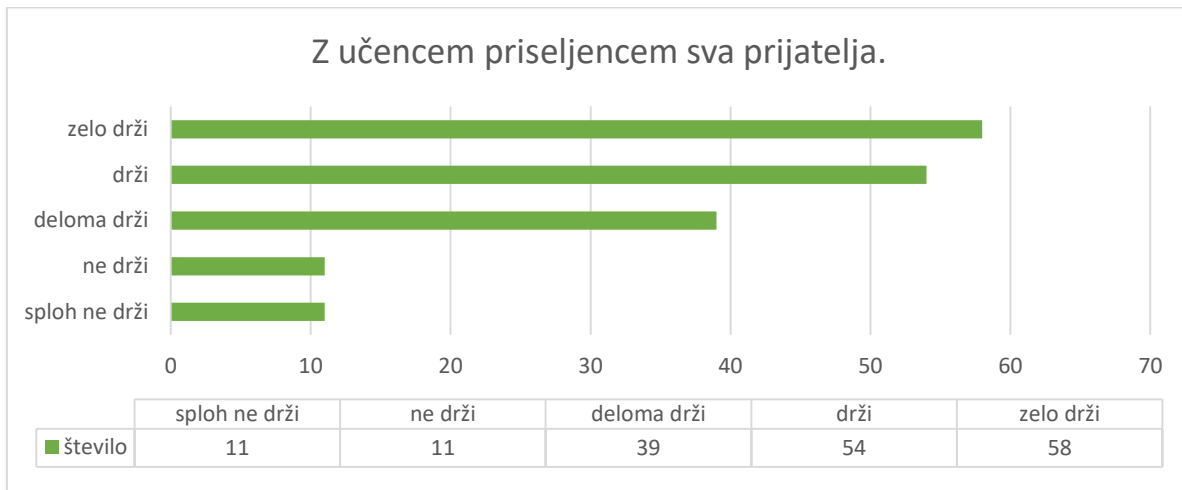
Graf 14: Učencu priseljencu pomagam pri domačih nalogah.

Največ anketiranih meni, da ne drži, da učencem priseljencem pomagajo pri domačih nalogah. Teh je 30,6 %. Sledijo učenci, ki menijo, da deloma drži, da učencem priseljencem pomagajo pri domačih nalogah. Teh je 24,3 %. Najmanj učencev meni, da zelo drži, da pomagajo učencem priseljencem pri domačih nalogah. Teh je 8,1 %.

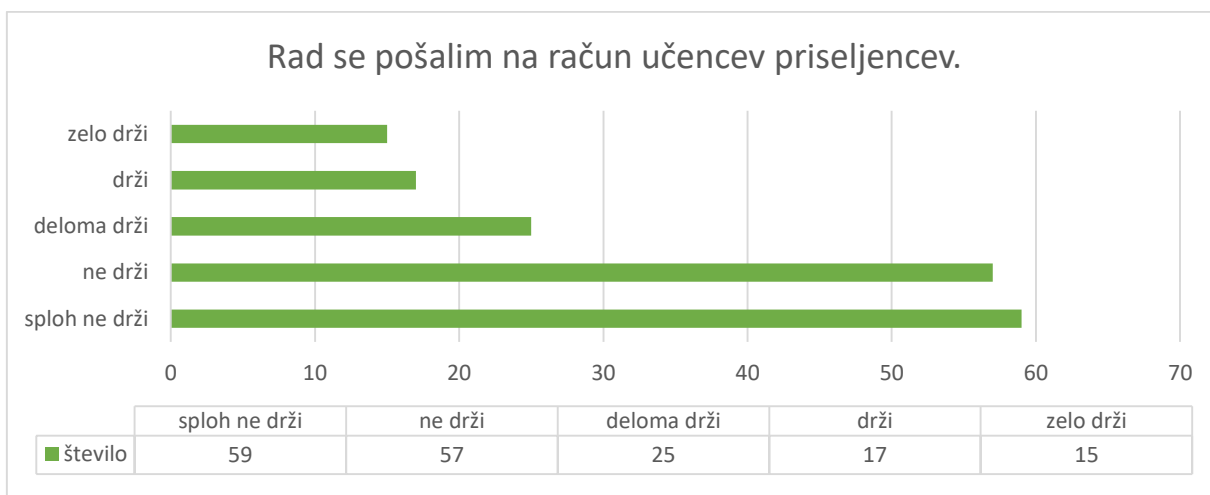
Graf 15: Če bi me učenec priseljenec prosil za pomoč, bi mu z veseljem pomagal.

Največ učencev meni, da zelo drži, da če bi ga učenec priseljenec prosil za pomoč, bi z veseljem pomagal. Teh je 45,1 %. Sledijo učenci, ki menijo, da drži, da bi z veseljem učencu priseljencu pomagali, če bi ga prosil za pomoč. Teh je 33,5 %. Najmanj učencev meni, da ne drži, da če bi ga učenec priseljenec prosil za pomoč, da bi z veseljem pomagal. Teh je 1,7 %.

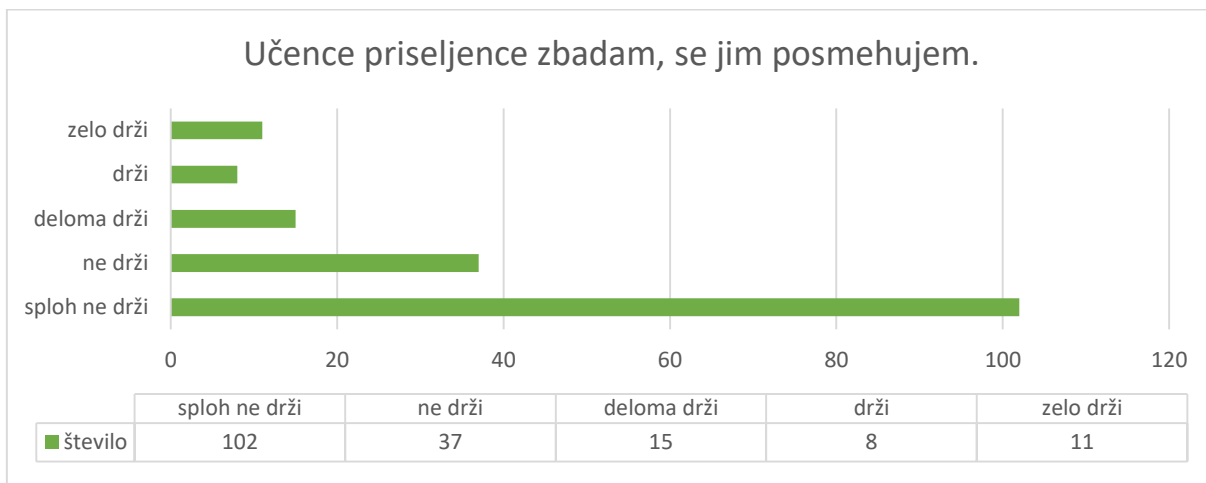
Graf 16: Z učencem priseljencem sva prijatelja.

Največ anketiranih meni, da zelo drži, da sta z učencem priseljencem prijatelja. Teh je 33,5 %. Sledijo učenci, ki menijo, da drži, da sta z učencem priseljencem prijatelja. Teh je 31,2 %. Najmanj učencev meni, da ne drži in sploh ne drži, da sta z učencem priseljencem prijatelja. Teh anketiranih učencev je v obeh primerih 6,4 %.

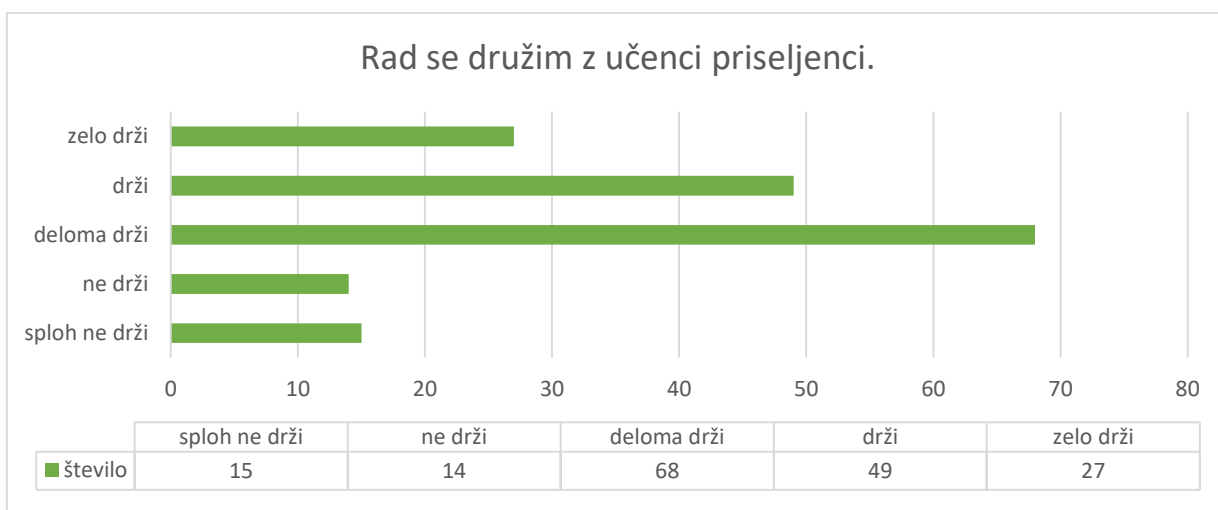
Graf 17: Rad se pošalim na račun učencev priseljencev.

Največ učencev meni, da sploh ne drži, da se iz učencev priseljencev pošalijo. Teh je 34,1 %. Sledijo učenci, ki menijo, da ne drži, da se iz učencev priseljencev pošalijo. Teh je 32,9 %. Najmanj učencev meni, da zelo drži, da se iz učencev priseljencev pošalijo. Teh je 8,7 %.

Graf 18: Učence priseljence zbadam, se jim posmehujem.

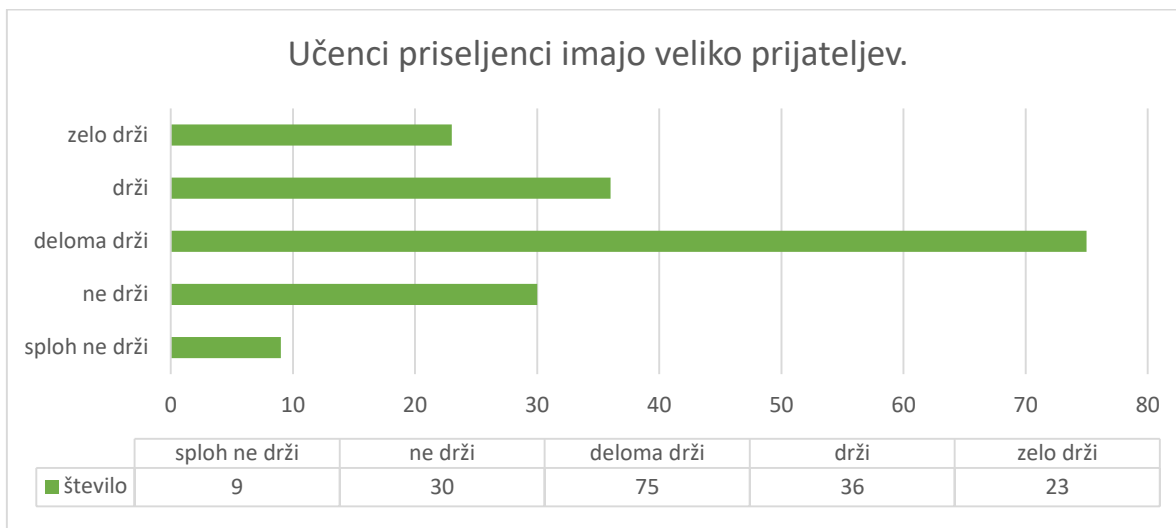
Največ učencev meni, da sploh ne drži, da se učencem priseljencem posmehujejo ali jih zbadajo. Teh je 59 %. Sledijo učenci, ki menijo, da ne drži, da učence priseljence zbadajo in se jim posmehujejo. Teh je 21,4 %. Najmanj učencev meni, da drži, da učence priseljence zbadajo in se jim posmehujejo. Teh je 4,6 %.

Graf 19: Rad se družim z učenci priseljenci.

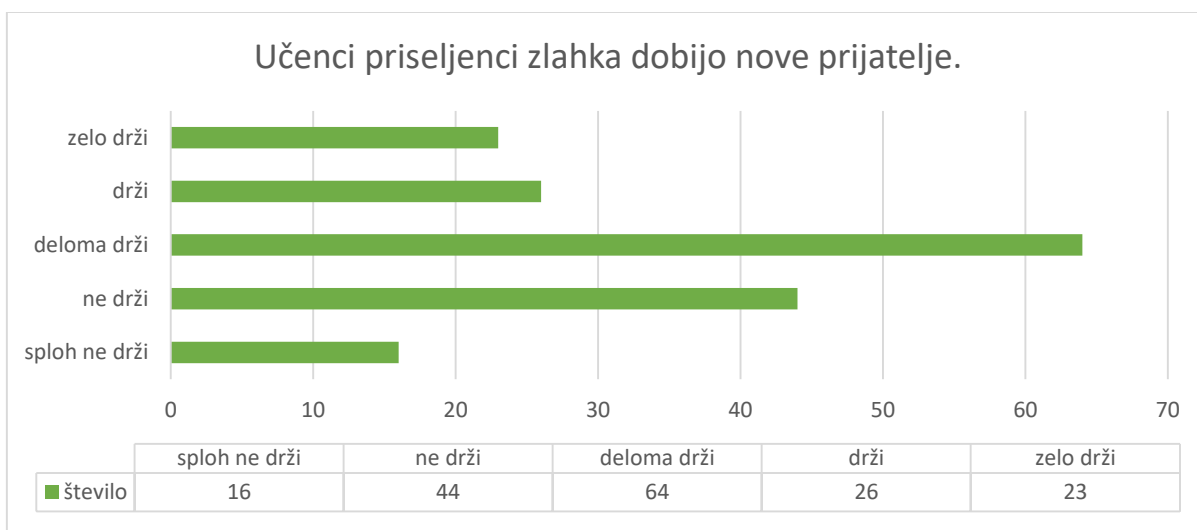
Največ učencev meni, da deloma drži, da se z učenci priseljenci družijo. Teh je 39,3 %. Sledijo učenci, ki menijo, da drži, da se z učenci priseljenci družijo. Teh je 28,3 %. Najmanj anketiranih učencev meni, da ne drži, da se družijo z učenci priseljenci. Teh je 8,1 %.

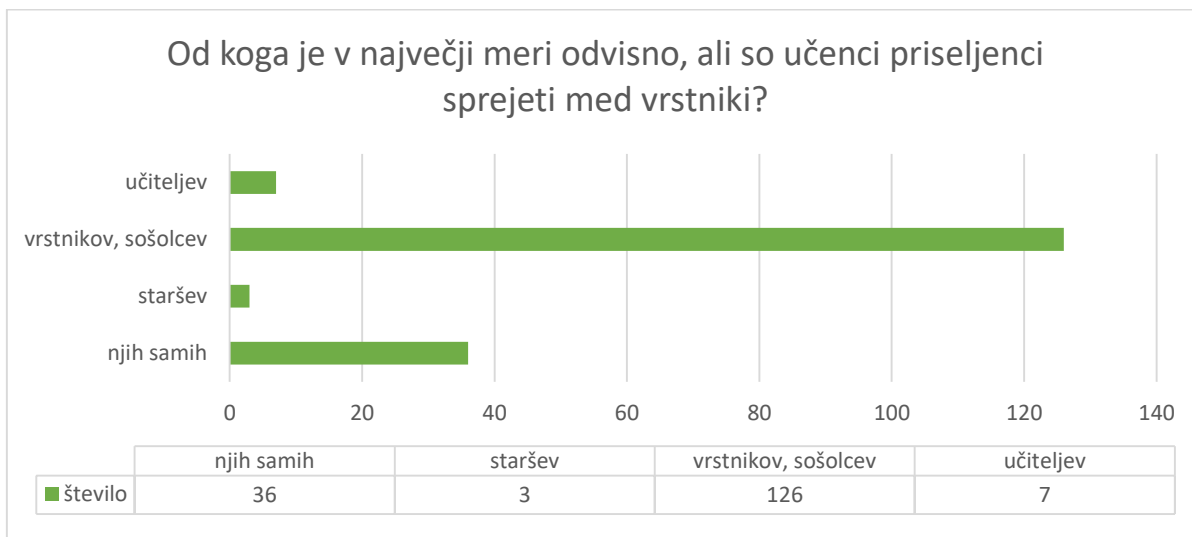
Graf 20: Učenci priseljenci imajo veliko prijateljev.

Največ anketiranih meni, da deloma drži, da imajo učenci priseljenci veliko prijateljev. Teh je 43,4 %. Sledijo učenci, ki menijo, da drži, da imajo učenci priseljenci veliko prijateljev. Teh je 20,8 %. Najmanj anketiranih meni, da sploh ne drži, da imajo učenci priseljenci veliko prijateljev. Teh je 5,2 %.

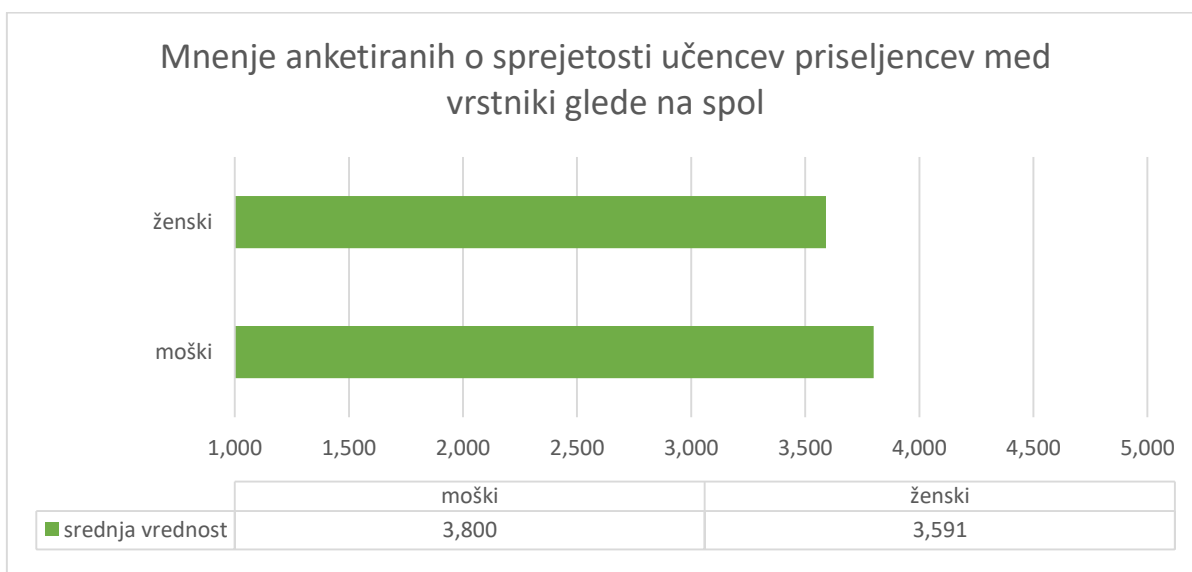
Graf 21: Učenci priseljenci zlahka dobijo nove prijatelje.

Največ anketiranih meni, da deloma drži, da dobijo učenci priseljenci zlahka nove prijatelje. Teh je 37 %. Sledijo učenci, ki menijo, da ne drži, da dobijo učenci priseljenci zlahka nove prijatelje. Teh je 25,4 %. Najmanj učencev meni, da sploh ne drži, da dobijo učenci priseljenci zlahka nove prijatelje. Teh je 9,2 %.

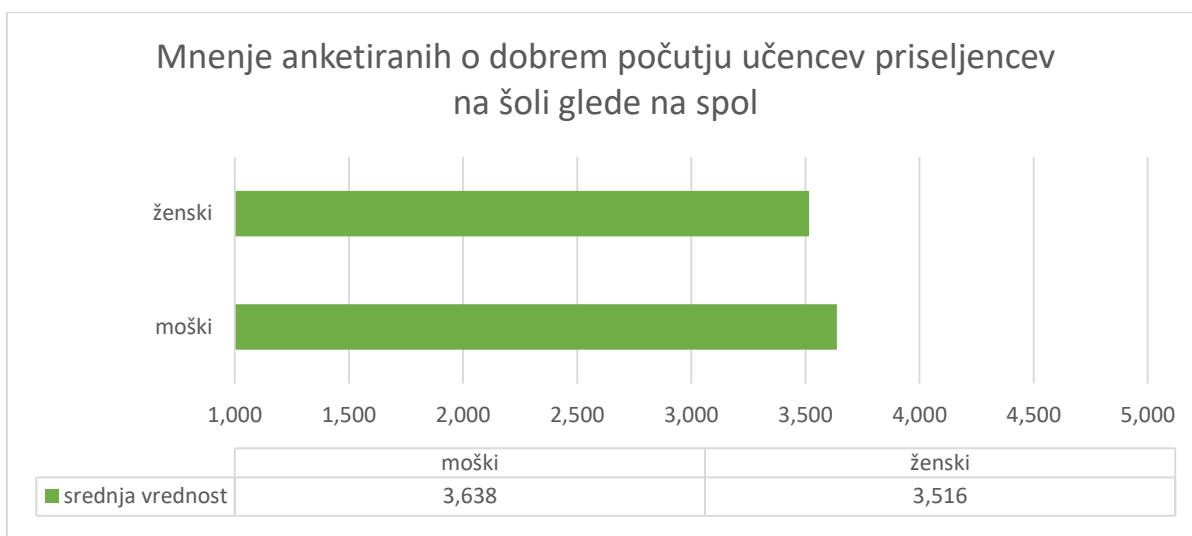
Graf 22: Od koga je v največji meri odvisno, ali so učenci priseljenci sprejeti med vrstniki?

Največ anketiranih je mnenja, da je sprejetost učencev priseljencev med vrstnike odvisna od sošolcev in vrstnikov. Teh je 72,8 %. Sledijo učenci, ki menijo, da je sprejetost učencev priseljencev med vrstnike odvisna predvsem od njih samih. Teh je 20,8 %. Najmanj anketiranih učencev meni, da je sprejetost učencev priseljencev odvisna predvsem od njihovih staršev. Teh je 1,7 %.

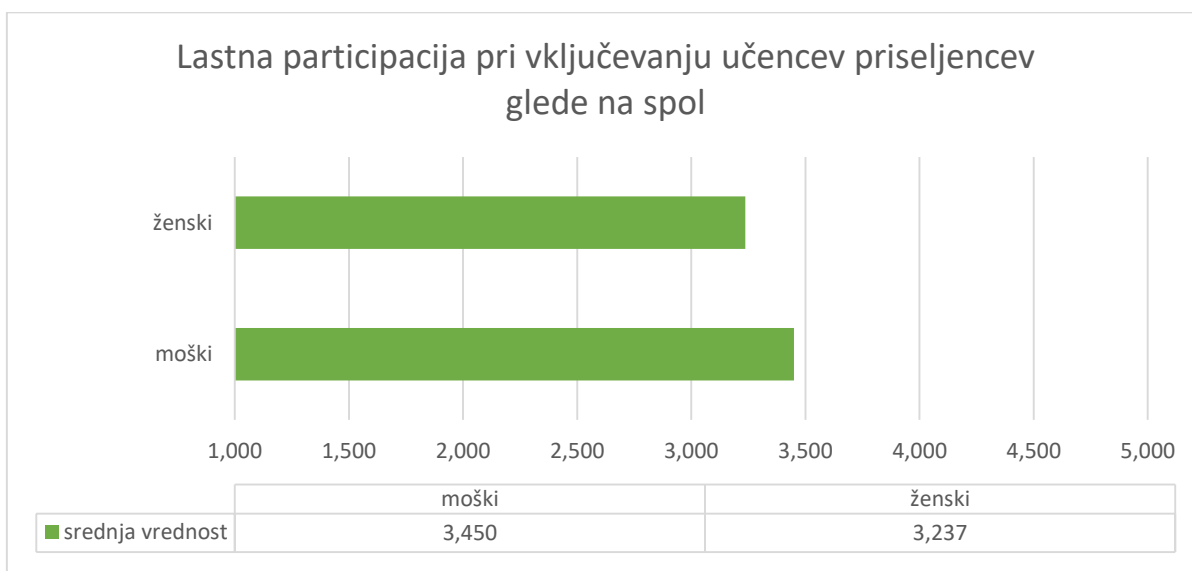
Graf 23: Mnenje anketiranih o sprejetosti učencev priseljencev med vrstniki glede na spol.

V zgornjem grafu je prikaz mnenja o sprejetosti učencev priseljencev med vrstniki glede na spol anketiranih. Na podlagi grafa lahko razberemo, da so učenci priseljenci po mnenju moških bolj sprejeti med vrstniki ($\bar{x}=3,8$) v primerjavi z mnenjem žensk ($\bar{x}=3,59$). Oba spola pa sta mnenja, da so učenci priseljenci v povprečju med zmerno do dobro sprejeti med vrstniki.

Graf 24: Mnenje anketiranih o dobrem počutju učencev priseljencev na šoli glede na spol

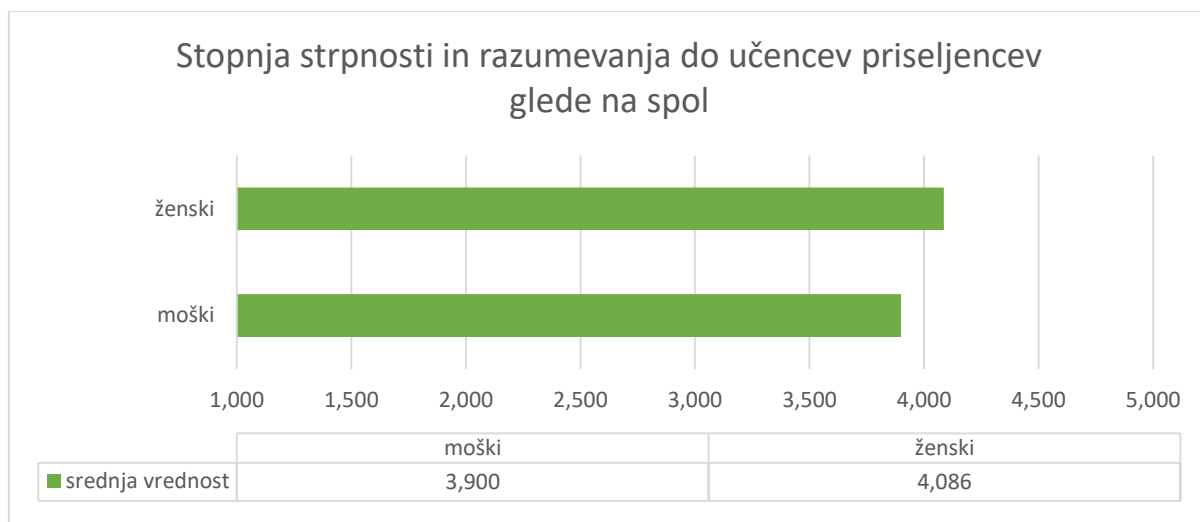
V zgornjem grafu je prikaz mnenja anketiranih o dobrem počutju učencev priseljencev v šoli glede na spol anketiranih. Na podlagi grafa lahko razberemo, da se učenci priseljenci po mnenju moških boljše počutijo na šoli ($\bar{x}=3,64$) v primerjavi z mnenjem žensk ($\bar{x}=3,52$). Oba spola pa sta mnenja, da so učenci priseljenci v povprečju občasno ali večkrat dobro počutijo na šoli.

Graf 25: Lastna participacija pri vključevanju učencev priseljencev glede na spol

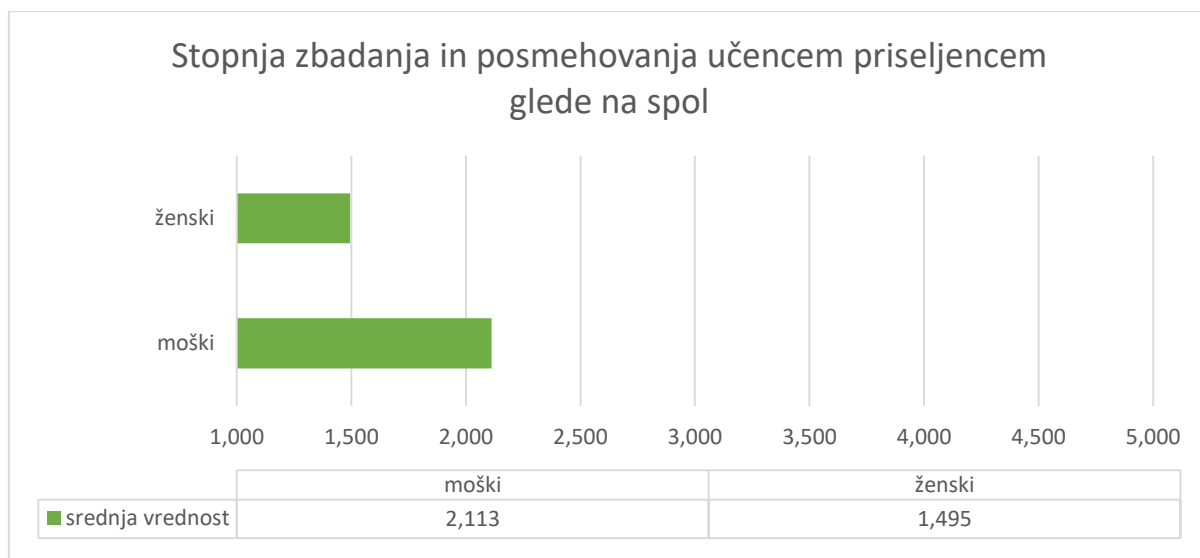
V zgornjem grafu je prikaz mnenja anketiranih o lastni participaciji pri vključevanju učencev priseljencev med sošolce in vrstnike glede na spol anketiranih. Na podlagi grafa lahko razberemo, da moški bolj pogosto aktivno pripomorejo k vključevanju učencev priseljencev ($\bar{x}=3,45$) v primerjavi z mnenjem žensk ($\bar{x}=3,24$). Oba spola se občasno ali pogosteje

poslužujeta aktivnega pristopa do vključevanja učencev priseljencev v družbo sošolcev in vrstnikov.

Graf 26: Stopnja strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev glede na spol

Zgoraj je prikaz mnenja anketiranih o stopnji strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev glede na spol. Na podlagi grafa lahko razberemo, da ženske v večji meri izkazujejo stopnjo strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev ($\bar{x}=4,09$) v primerjavi z mnenjem moških ($\bar{x}=3,90$). Na splošno pa se oba spola v povprečju nagibata k trditvi, da drži, da je posamezni anketirani do učencev priseljencev strpen in razumevajoč.

Graf 27: Stopnja zbadanja in posmehovanja učencem priseljencem glede na spol

Zgornji prikaz se nanaša na stopnjo zbadanja in posmehovanja anketiranih v odnosu do učencev priseljencev glede na spol. Na podlagi grafa lahko razberemo, da so moški v večji meri nagnjeni k zbadanju in posmehovanju učencev priseljencev ($\bar{x}=2,12$). Njihov povprečni odgovor kljub temu nakazuje, da za anketirane moške ne drži, da so do učencev priseljencev zbadljivi ter se jim posmehujejo. Ženske v povprečju ($\bar{x}=1,49$) učence priseljence ne zbadajo

ali se jim posmehujejo. Njihov povprečni odgovor se namreč giba med trditvama »ne drži« in »popolnoma ne drži«.

3.1.6 Sklepi kvantitativnega raziskovanja

Iz vseh anketnih vprašalnikov lahko sklepava, da so učenci priseljenci med sošolci dobro sprejeti. Po mnenju anketiranih moškega spola so učenci priseljenci bolj sprejeti med vrstnike v primerjavi z mnenjem anketiranih ženskega spola. Oba spola pa sta mnenja, da so učenci priseljenci v povprečju zmerno do dobro sprejeti med vrstnike. Vrstniki menijo, da se učenci priseljenci na naši šoli skoraj vedno dobro počutijo. Večina vrstnikov je z učenci priseljenci v prijateljskih odnosih, deloma se z učenci priseljenci radi družijo. Le deloma drži mnenje vrstnikov, da imajo učenci priseljenci veliko prijateljev. Na podlagi ugotovitev raziskave lahko **hipotezo 1** *Učenci priseljenci so na naši šoli dobro sprejeti in vključeni med vrstnike delno potrdiva.*

Večina učencev je zmerno pripomogla k vključitvi učencev priseljencev med sošolce oz. vrstnike. Večina vrstnikom meni, da deloma drži, da učencem priseljencem pomagajo pri razumevanju učne snovi. Največ vrstnikov učencem priseljencem ne pomaga pri delanju domačih nalog, zelo malo učencev pa jim pri tem nudi pomoč. Iz ugotovitev ankete sklepava, da bi lahko vrstniki učencem priseljencem aktivneje pomagali na področju učne snovi in posledično pri njihovem vključevanju v novo šolsko okolje in med vrstnike. Na podlagi ugotovitev raziskave lahko **hipotezo 2** *Učenci na naši šoli aktivno pomagajo učencem priseljencem, da se na šoli počutijo sprejete le delno potrdiva.*

Vrstniki v večini menijo, da deloma drži, da dobijo učenci priseljenci zlahka nove prijatelje. Večina anketiranih meni, da če bi učenec priseljenec vrstnika prosil za pomoč, bi mu ta z veseljem pomagal. Največ vrstnikov meni, da je sprejetost učencev priseljencev med vrstnike v največji meri odvisna od sošolcev in vrstnikov. Najmanj učencev trdi, da je sprejetost v veliki meri odvisna od njihovih staršev. Na podlagi ugotovitev raziskave lahko **hipotezo 3** *Stopnja sprejetosti učencev priseljencev na naši šoli je v največji meri odvisna od drugih učencev potrdiva.*

Po mnenju vrstnikov je tuj jezik za učence priseljence zmerna ovira pri vključevanju v družbo. Druga kultura pa naj bi po mnenju vrstnikov predstavljala majhno oviro pri vključevanju učencev priseljencev v družbo. Na podlagi ugotovitev raziskave lahko **hipotezo 4** *Jezik in druga kultura učencem priseljencem predstavljata veliko oviro pri socialni vključenosti deloma potrdiva.*

Anketirani vrstniki v največji meri menijo, da so do učencev priseljencev prijazni in spoštljivi, prav tako strpni in razumevajoči. Večjo mero strpnosti in razumevanja do učencev priseljencev gojijo ženske kot moški, vendar je razlika med njimi zelo majhna. S strani večine vrstnikov

sploh ne drži, da bi se ti na račun priseljencev šalili. Večina vrstnikov meni, da ne drži ali sploh ne drži, da bi učence priseljence zbadali ali se jim posmehovali. Na podlagi ugotovitev raziskave lahko **hipotezo 5** *Na šoli je ničelna stopnja diskriminacije do učencev priseljencev* deloma potrdiva. V tem kontekstu namreč še obstaja možnost za izboljšave pri doseganju ničelne stopnje diskriminacije do učencev priseljencev.

3.2 Kvalitativno raziskovanje

3.2.1 Vključeni v raziskavo

Prvi učenec priseljenec je star 15 let. V Slovenijo se je preselil pred tremi leti in je na naši šoli pričel obiskovati 7. razred.

Drugi učenec priseljenec je star 12 let. V Slovenijo se je preselil v letošnjem šolskem letu in obiskuje 8. razred.

Tretji učenec priseljenec je star 11 let. V Slovenijo se je preselil pred dvema letoma in je na naši šoli pričel obiskovati 4. razred.

Četrty učenec priseljenec je star 15 let. V Slovenijo se je preselil v letošnjem šolskem letu in obiskuje 9. razred.

Peti učenec priseljenec je star 15 let. V Slovenijo se je preselil pred dvema letoma in pričel z obiskovanjem 7. razreda.

Šesti učenec priseljenec je star 14 let. V Slovenijo se je preselil v letošnjem šolskem letu in obiskuje 9. razred.

Sedmi učenec priseljenec je star 12 let. V Slovenijo se je preselil v letošnjem šolskem letu in obiskuje 6. razred.

Osmi učenec priseljenec je star 11 let. V Slovenijo se je preselil v letošnjem šolskem letu in obiskuje 6. razred.

3.2.2 Tehnike in postopek zbiranja podatkov

Za tehniko zbiranja podatkov sva uporabili intervju (glej prilogo 1), izhodiščna vprašanja pa sva sestavili s pomočjo relevantne literature na obravnavano tematiko. Vprašanja so se nanašala na raziskovalna vprašanja, v sklopu katerih sva ugotavljali sprejetost učencev priseljencev med vrstniki, stopnjo jezikovne in kulturne oviranosti učencev priseljencev, stopnjo aktivne pomoči s strani učencev priseljencev ter stopnjo strpnosti in spoštljivosti s strani vrstnikov.

Intervjuvanje z učenci je potekalo v februarju 2019. Intervjuji so bili s predhodno pridobljenim soglasjem staršev opravljeni na naši osnovni šoli. Učence sva osebno kontaktirali, jih seznanili z namenom raziskovalne naloge in prosili za podpis pisnega soglasja staršev za sodelovanje v raziskavi. Intervjuji z učenci priseljenci so trajali od 5 do 10 minut. Zaradi lažje analize je bilo intervjuvanje posneto na zvočni medij. Po intervjuju je bil opravljen dobesedni prepis besedila.

3.2.3 Metode obdelave podatkov

Z zvočnega zapisa intervjuja sva naredili dobeseden prepis besedila in ga nekoliko slogovno uredili. Za potrebe raziskave sva določili ključne pojme in kategorije, ki se nanašajo na različne vzroke stopnje socialne sprejetosti učencev priseljencev na naši šoli.

3.2.4 Zapisi intervjujev

1. intervjuvanec

- Koliko si star? - »Star sem 15 let in sem se v Slovenijo preselil v 7. razredu.«
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - »Služba in življenjske razmere.«
- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - »Odvisno od učencev in razreda. Ko sem prvič prišel na to šolo, sem bil v razredu, v katerem me niso dobro sprejeli (nekateri), zato sem po enem letu prešel v drug razred, kjer so me sprejeli zelo dobro, so zelo prijazni in zato se tudi jaz počutim super.«
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Iz razreda imam veliko prijateljev, s katerimi se družim tudi izven razreda.«
- Si imel z jezikom in kulturo veliko težav? - »Ogromno, in sicer zaradi učencev.«
- Kako se v svojem razredu in na šoli počutiš? - »Odvisno od leta. Zdaj se počutim lepo, zaradi prejšnjih let pa malo jezno.«
- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Zdaj pomagajo, prej pa niso.«
- Si doživel na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Da, 1 leto in pol.«
- Si zadovoljen z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole?
- »Da, zelo.«

2. intervjuvanec

- Koliko si stara? - »Stara sem 12 let. Preselila sem se v 8. razredu.«
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - »Zaradi večje možnosti zaposlitve po končanem šolanju.«
- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - »Lepo.«
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Da, imam. Toda z njimi se izven šole družim le občasno.«
- Si imela z jezikom in kulturo veliko težav? - »Ne, nisem.«

- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Ja, zelo pomagajo.«
- Si doživela na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Ne, nisem.«
- Si zadovoljna z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole?
- »Da, sem, zelo.«

3. intervjuvanec

- Koliko si stara? - »Kmalu bom dopolnila 12 let.«
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - »Ker ima moj atič tukaj službo in smo se nato kot družina preselili v Slovenijo. Prav tako pa zaradi boljše možnosti izobraževanja.«
- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - »Kar dobro.«
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Ne ravno. Imam tri prijateljice, s katerimi se največ družim in so se prav tako preselile v Slovenijo. Tako da se z njimi družim tudi v prostem času.«
- Si imela z jezikom in kulturo veliko težav? - »Da, na začetku. Toda so mi dopolnilni zelo pomagali.«
- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Ja, pomagajo mi z razumevanjem novih besed.«
- Si doživela na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Ne.«
- Si zadovoljna z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole?
- »Da.«

4. intervjuvanec

- Koliko si star? »Star sem 15 in v Slovenijo sem se preselil v 9. razredu.«
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - »Zaradi boljših razmer za življenje.«
- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - »Zelo dobro.«
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Ja, imam, ampak se z njimi ne družim izven šole.«
- Si imel z jezikom in kulturo veliko težav? - »Ne, nisem.«
- Kako se v svojem razredu in na šoli počutiš? - »Okej.«
- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Da, pomagajo.«
- Si doživel na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Ne, nisem.«
- Si zadovoljen z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole?
- »Ja, zadovoljen sem.«

5. intervjuvanec

- Koliko si stara in kdaj si se preselila v Slovenijo? - »Preselila sem se v 7. razredu, stara sem pa 15 let.«
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - »Zaradi službe in boljše prihodnosti.«

- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - »Lepo.«
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Da, imam, toda se z njimi izven šole družim le občasno.«
- Si imela z jezikom in kulturo veliko težav? - »Ne. Mogoče malo na začetku.«
- Kako se v svojem razredu in na šoli počutiš? - »Super.«
- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Ja.«
- Si doživela na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Ne.«
- Si zadovoljna z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole? - »Ja.«

6. intervjuvanec

- Koliko si stara? - "Stara sem 14, v Slovenijo sem se pa preselila v 9. razredu."
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - "Ker so v Sloveniji večje možnosti zaposlitve in izobraževanja, to je tu nasploh bolje."
- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - "Dobro. Z vsemi sem se spoprijateljila."
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Da, imam veliko prijateljev, toda z njimi se ne družim veliko izven šole, saj se učim in nimam časa.«
- Si imela z jezikom in kulturo veliko težav? - »Z jezikom malo, s kulturo pa ne.«
- Kako se v svojem razredu in na šoli počutiš? - »Zelo dobro.«
- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Ja.«
- Si doživela na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Ne, nisem.«
- Si zadovoljna z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole? - »Ja, sem.«

7. intervjuvanec:

- Koliko si stara? - »Stara sem 11 let.«
- Lahko navedeš kakšen vzrok preselitve? - »Preselili smo se, ker ima moj oče tukaj službo.«
- Kako so te učenci v razredu sprejeli? - »Super.«
- Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi izven šole oziroma v prostem času? - »Imam veliko prijateljev, toda se le z nekaterimi družim izven šole.«
- Si imela z jezikom in kulturo veliko težav? - »Ne, nisem.«
- Kako se v svojem razredu in na novi šoli počutiš? »Počutim se odlično.«
- Ti učenci z učenjem in sprejetostjo pomagajo? - »Ja, zelo.«
- Si doživela na novi šoli razočaranje ali zbadanje? - »Ne, nisem.«
- Si zadovoljna z odločitvijo tvoje družine o preselitvi in obiskovanju nove šole? - »Ja, sem.«

8. intervjuvanec:

- Koliko si stara? – »Stara sem 12 let.«
- V katerem razredu si se priselila v Slovenijo? – »Preselila sem se v 6 razredu.«
- Če lahko, prosim navedi kakšen vzrok preselitve. – »Z družino smo se preselili, zato ker je moj oče v Sloveniji delal že pred preselitvijo ter zato ker tu upamo na boljše oziroma lažje življenje.«
- So te učenci v razredu dobro sprejeli? – »Ja, učenci so me dobro sprejeli. Vsi skupaj se družimo in dobro počutimo.«
- Imaš veliko prijateljev iz razreda? Ali se z njimi družiš tudi izven šole oziroma v prostem času? – »Ja. Z večino se družim tudi izven šole.«
- Ti učenci, če česa ne razumeš, z učenjem in sprejetostjo pomagajo? – »Da, če kaj ne razumem, mi pomagajo.«
- Si imela z jezikom in kulturo veliko težav? – »Ne, nisem, vse je bilo enako kot v Bosni.«
- Kako se v svojem razredu in na novi šoli počutiš? – »Dobro, ker imamo v Sloveniji več zanimivih dejavnosti.«
- Ali si kdaj na šoli doživela razočaranje, zbadanje ali pa žaljenje? – »Ne, nisem.«

3.2.5 Sklepi kvalitativnega raziskovanja

Najpogostejši vzrok preselitve intervjuvanih učencev je upanje na boljše življenjske razmere, večja možnost za izobraževanje in pridobitev službe v prihodnosti. Eden od navedenih vzrokov preselitve je bil tudi službovanje očeta v Sloveniji.

Večino intervjuvanih učencev so vrstniki v razredu zelo dobro oziroma lepo sprejeli. Eden izmed učencev priseljencev pa je odgovoril: »Odkvisno od učencev in razreda. Ko sem prvič prišel na to šolo, sem bil v razredu, v katerem me niso dobro sprejeli (nekateri), zato sem po enem letu prešel v drug razred, kjer so me sprejeli zelo dobro, so zelo prijazni in zato se tudi jaz počutim super.«

Vsi učenci imajo veliko prijateljev, toda v prostem času se z večino sošolcev ne družijo.

Slovenska kultura in jezik učencem priseljencem načeloma ne predstavljata večje ovire. Od vseh intervjuvanih učencev je imel le eden težave s kulturo in jezikom. Na vprašanje je odgovoril: »Ogromno, in sicer zaradi učencev.«

Vsem učencem so vrstniki zelo pomagali. Eden od intervjuvanih učencev pa pravi: »Zdaj pomagajo, prej pa niso.«

Nihče od učencev priseljencev ni na novi šoli doživel razočaranja, en učenec pa pravi, da je doživel zbadanje.

Vsi učenci priseljenci so zelo zadovoljni z odločitvijo njihove družine o preselitvi v Slovenijo.

4 ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

Ugotovili sva, da se učenci priseljenci na naši šoli na splošno dobro počutijo in da učenci učencem priseljencem nudijo pomoč in jih sprejmejo v svojo družbo. Večinoma so se učenci priseljenci prešolali oziroma preselili zaradi življenjskih razmer, boljše prihodnosti in izobrazbe.

Na novi šoli se intervjuvani učenci priseljenci počutijo dobro in so z odločitvijo družine o priselitvi in obiskovanju nove šole več kot zadovoljni in jim ni žal. Veliko učencev priseljencev ima na novi šoli številne prijatelje in še niso doživeli zbadanja ali posmehovanja s strani drugih učencev. Spoznali pa sva učenca, ki je v prvem šolskem letu na naši šoli doživel zbadanje in razočaranje. Učenci so se na njegov račun tudi posmehovali, zato se je naslednje leto prestavil v drug razred, v katerem so ga učenci toplo sprejeli in se v njem počuti dobro oziroma bolje.

Malo učencev priseljencev se z drugimi učenci družijo tudi v prostem času. Veliko učencev meni, da bi se sprejetost učencev priseljencev zboljšala tako, da bi jim še več pomagali, in sicer tudi pri delanju domačih nalog. Ugotovili sva, da imajo malo pomoči na tem področju.

S to raziskovalno nalogo sva ugotovili stopnjo sprejetosti učencev priseljencev na naši šoli. Ugotavljava, da učenci na naši šoli na splošno menijo, da so do učencev priseljencev spoštljivi in prijazni. Večina učencev je zmeroma pripomogla k vključitvi učencev priseljencev v družbo. Ugotovili sva, da je jezik večja ovira kot pa kultura pri vključevanju učencev priseljencev v družbo.

Zaključujemo, da je socialna sprejetost učencev priseljencev na naši šoli najbolj odvisna od vrstnikov in sošolcev ter pa njih samih.

5 SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE

- Budinoska, I. (2013). Ali osnovnošolski učitelji aktivno vključujejo učence priseljence v pouk? *Jezik in slovstvo*, 58 (3), str. 75–88.
- Dolar, M. (2011). *Migracije in trg dela v Sloveniji: teoretična in empirična analiza*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Edwards, A. (2015). *Pogled UNHCR: "begunec" ali "migrant" – kaj je pravilno?*. Pridobljeno s <http://www.unis.unvienna.org/unis/sl/pressrels/2015/unisinf513.html>
- Golovčan, M. (2015). *Uspešno vključevanje učencev priseljencev v osnovno šolo*. Magistrsko delo. Pridobljeno http://pefprints.pef.uni-lj.si/2894/1/UL_PeF_-_Matejka_Glogov%C4%8Dan_pdf..pdf
- Krajnc, S. (2015). Stališča študentov razrednega pouka do vključevanja učencev priseljencev. *Socialna pedagogika*, 19 (1–2), str. 77–96.
- Krek, J. in Meteljak, M. (ur). (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Košak, A. (2010). *Enakost in pravičnost v izobraževanju otrok v osnovni šoli*. Pridobljeno s <http://solazaravnatelj.si/ISBN/978-961-6637-26-8/011-019.pdf>
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ). (2017). *Vključevanje otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem*. Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/si/vkljucevanje_priseljencev_v_sistem_vzgoje_in_izobrazevanja/splosno/.
- Novak, M. (ur). (2009). *Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 52/13). Pridobljeno s www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11583.
- Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole* (2011). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Statistični urad Republike Slovenije (SURS). (2004). *Definicije za opredelitev statistike prebivalstva*. Pridobljeno s https://www.stat.si/doc/pub/rr816-2004/DEFINICIJE_SLO.htm.
- Vižintin, M. A. (2013). *Vključevanje otrok priseljencev prve generacije in medkulturni dialog v slovenski osnovni šoli*. Doktorska disertacija. Koper: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj). Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445>.

Zakon o osnovni šoli /ZOsni/. (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L). Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448>.

6 PRILOGE

6.1 Vprašanja za izvedbo intervjuja

- a. Koliko si star/a? V katerem razredu si se priselil/a v Slovenijo?
- b. Navedi kakšen vzrok priselitve.
- c. Kako so te učenci v razredu sprejeli?
- d. Ali imaš veliko prijateljev iz razreda? Se družiš z njimi tudi v prostem času?
- e. Si imel z jezikom in kulturo veliko težav?
- f. Kako se v svojem razredu in na novi šoli počutiš?
- g. Ti sošolci z učenjem in sprejetostjo pomagajo?
- h. Ali si doživel na novi šoli razočaranje ali zbadanje?
- i. Si zadovoljen z odločitvijo tvoje družine o priselitvi in obiskovanjem nove šole?

Vprašalnik

Pozdravljeni!

Sva Tia in Iva, učenki 9. a razreda. V sklopu najine raziskovalne naloge ugotavljava **socialno sprejetost učencev priseljencev na naši šoli**. V ta namen sva za učence od 6. do 9. razreda pripravili anketo. Ta je popolnoma anonimna. Rezultati bodo služili zgolj v namene raziskovalne naloge. Prosim te, da anketo v celoti izpolniš in vrneš. Za sodelovanje se ti iskreno zahvaljujemo.

Tia Brance in Iva Petrović

1. Spol

- a) Moški
- b) Ženski

2. Razred

- a) 6. a
- b) 6. b
- c) 7. a
- d) 7. b
- e) 8. a
- f) 8. b
- g) 9. a
- h) 9. b

3. Na lestvici od 1 do 5 oceni, v kolikšni meri so po tvojem mnenju učenci priseljenci sprejeti med sošolce oz. vrstnike?

- a) 1 – zelo slabo sprejeti
- b) 2 – slabo sprejeti
- c) 3 – zmerno sprejeti
- d) 4 – dobro sprejeti
- e) 5 – zelo dobro sprejeti

4. Na lestvici od 1 do 5 oceni, kako pogosto se učenci priseljenci v šoli dobro počutijo?

- a) 1 – nikoli
- b) 2 – skoraj nikoli
- c) 3 – včasih
- d) 4 – skoraj vedno
- e) 5 – vedno

5. Na lestvici od 1 do 5 oceni, v kolikšni meri si sam pripomogel, da so se učenci priseljenci lažje vključili med sošolce oz. vrstnike?

- a) 1 – zelo malo sem pripomogel
- b) 2 – malo sem pripomogel
- c) 3 – zmerno sem pripomogel
- d) 4 – veliko sem pripomogel
- e) 5 – zelo veliko sem pripomogel

6. Na lestvici od 1 do 5 oceni, v kolikšni meri si do priseljencev na naši šoli strpen in razumevajoč?

- a) 1 – zelo malo
- b) 2 – malo
- c) 3 – zmerno
- d) 4 – dobro
- e) 5 – zelo dobro

7. Na lestvici od 1 do 5 oceni, v kolikšni meri meniš, da je tuj jezik ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo?

- a) 1 – zelo velika ovira
- b) 2 – velika ovira
- c) 3 – zmerna ovira
- d) 4 – majhna ovira
- e) 5 – zelo mala ovira

8. Na lestvici od 1 do 5 oceni, v kolikšni meri meniš, da je druga kultura ovira pri vključevanju učencev priseljencev v družbo?

- a) 1 – zelo velika ovira
- b) 2 – velika ovira
- c) 3 – zmerna ovira
- d) 4 – majhna ovira
- e) 5 – zelo majhna ovira

9. V vsaki vrstici označi odgovor, ki najbolj velja zate, pri čemer upoštevaj, da 5 pomeni zelo drži, 4 drži, 3 deloma drži, 2 ne drži, 1 sploh ne drži.

	sploh ne drži	ne drži	deloma drži	drži	zelo drži
Na šoli pomagam učencem priseljencem.	1	2	3	4	5
Do učencev priseljencev sem prijazen in spoštljiv.	1	2	3	4	5
Učencu priseljencu pomagam pri razumevanju učne snovi.	1	2	3	4	5
Učencu priseljencu pomagam pri domačih nalogah.	1	2	3	4	5
Če bi me učenec priseljenec prosil za pomoč, bi mu z veseljem pomagal.	1	2	3	4	5
Z učencem priseljencem sva prijatelja.	1	2	3	4	5
Rad se pošalim na račun učencev priseljencev.	1	2	3	4	5
Učence priseljence zbadam, se jim posmehujem.	1	2	3	4	5
Rad se družim z učenci priseljenci.	1	2	3	4	5
Učenci priseljenci imajo veliko prijateljev.	1	2	3	4	5
Učenci priseljenci zlahka dobijo nove prijatelje.	1	2	3	4	5

10. Od koga meniš, da je najbolj odvisno, da so učenci priseljenci sprejeti med vrstnike?

- a) Njih samih
- b) Staršev
- c) Vrstnikov (sošolcev)
- d) Učiteljev

11. Na kakšen način bi lahko sam pripomogel k temu, da bi se učenci priseljenci bolje vključili med sošolce in vrstnike na šoli.
